

Brede welvaart in de Achterhoek

Een verkenning vanuit inwonersperspectief voor beleid en gebiedsagenda

September 2022

Onderzoek in opdracht van provincie Gelderland in samenwerking met 8RHK ambassadeurs. Uitgevoerd door Moventem & Companen.

Inhoudsopgave

Klik op de onderstreepte titel om er rechtstreeks naartoe te gaan.

• Inleiding	Pagina 3
• <u>Aanleiding</u>	<u>Pagina 3</u>
• <u>Onderzoeksopzet</u>	<u>Pagina 4</u>
• Resultaten	Pagina 6
• <u>Belangrijkste brede welvaart aspecten</u>	<u>Pagina 6</u>
• <u>Uitkomsten per aspect</u>	<u>Pagina 7</u>
• <u>Clusters in de Achterhoek</u>	<u>Pagina 15</u>
• <u>Geluk en andere brede welvaartsaspecten</u>	<u>Pagina 16</u>
• <u>Geluk en andere brede welvaartsaspecten per leeftijdscategorie</u>	<u>Pagina 17</u>
• <u>Clusters brede welvaart en geluk</u>	<u>Pagina 18</u>
• <u>Extra vragen 8RHK ambassadeurs – Algemeen</u>	<u>Pagina 19</u>
• <u>Extra vragen 8RHK ambassadeurs – Duitsland</u>	<u>Pagina 20</u>
• Bijlagen	Pagina 24
• <u>Bijlage 1 Overzicht kenmerken clusters</u>	<u>Pagina 25</u>
• <u>Bijlage 2 Prioriteitenmatrix per leeftijdscategorie</u>	<u>Pagina 26</u>
• <u>Bijlage 3 Prioriteitenmatrix per cluster</u>	<u>Pagina 29</u>
• <u>Bijlage 4 Achtergrondkenmerken</u>	<u>Pagina 34</u>
• <u>Onderzoeksverantwoording</u>	Pagina 36
• <u>Achtergrond Gelderland Panel</u>	Pagina 37
• <u>Colofon</u>	Pagina 38

Aanleiding

Het begrip brede welvaart wordt steeds vaker gebruikt in de Nederlandse samenleving en economie. Zowel door de overheid als het bedrijfsleven. Lange tijd werd welvaart alleen in economische termen uitgedrukt als het bruto nationaal product (BNP). Een bredere benadering van welvaart gaat ook over de kwaliteit van leven en leefomgeving. Het Centraal Bureau voor de Statistiek ([CBS, 2020](#)) definieert brede welvaart als: *“de kwaliteit van leven in het hier en nu en de mate waarin deze al dan niet ten koste gaat van die van latere generaties en/of van die van mensen elders in de wereld”*. Daarmee heeft het begrip drie ‘ingangen’: Hier en nu – Later – Elders. Dit rapport focust zich op het hier en nu.

Er is steeds meer aandacht voor het verbeteren van welvaart in de regio ([OESO, 2014](#)), zoals met Regio Deals ([PBL, 2020](#)). Elke regio heeft eigen karakteristieken en waarden, waardoor vraagstukken ook andere oplossingen vereisen. Om het beleid af te kunnen stemmen op lokale behoeften, moet je goed weten waar je het over hebt; wat vinden inwoners belangrijk? Het onderzoek gaat over alles wat mensen van waarde vinden ([PBL/SCP/CPB, 2017](#)).

Vanuit het ‘hier en nu’ geeft deze verkenning inzicht in de ervaren kwaliteit van leven en de leefomgeving in de regio én op welke manier het welzijn in algemene zin bevorderd kan worden, gezien vanuit inwonersperspectief. Hiermee willen we bijdragen aan de ontwikkeling van regionaal beleid en gebiedsagenda’s.

Wat van waarde is kan worden onderverdeeld in de volgende acht brede welvaart thema’s (CBS, 2020):

- Arbeid en vrije tijd;	- Samenleving;
- Gezondheid;	- Veiligheid;
- Materiële welvaart;	- Welzijn;
- Milieu;	- Wonen.

Bij brede welvaart gaat het om het maken van keuzes (‘trade-offs’). Wat vinden mensen belangrijker als ze moeten kiezen? In deze verkenning gaan we niet in op andere feitelijke (CBS) data of op hoe het huidige welzijn samenhangt met het welzijn van mensen ‘elders’ of het toekomstig welzijn (‘later’). Deze dimensies moeten wel worden meegenomen in het formuleren van beleid dat brede welvaart wil bevorderen ([Evenhuis et al. 2020, PBL](#)). In dit beschrijvende rapport gaan we mede daarom niet in op de betekenis van de uitkomsten voor de regio of provincie.

Dit jaar voeren we hetzelfde onderzoek ook uit in de andere Gelderse regio’s. Als alle individuele regio’s in kaart zijn gebracht maken we een synthesesamenvatting.

We realiseren ons dat het in kaart brengen van brede welvaart en het integraal benutten van het concept in (regionale) beleidsvorming volop in ontwikkeling is. We zien de bijdrage van deze verkenning via het Gelderland Panel dan ook als een groeimodel dat in de loop van de tijd verder ontwikkeld kan worden.

Onderzoeksopzet

In opdracht van provincie Gelderland en in samenwerking met 8RHK ambassadeurs heeft het consortium Moventem-Companen een onderzoek ontworpen en uitgevoerd naar brede welvaart vanuit het inwonersperspectief. Hiertoe is het Gelderland Panel ingezet. Het onderzoek is uitgestuurd onder de deelnemers van het regionale inwonerspanel Achterhoek Spreekt en VINNIC. In deze panels is ook geworven voor het Gelderland Panel. Meer informatie over het Gelderland Panel is achterin dit rapport te vinden (pag. 37).

Respons

De panelleden konden de vragenlijst invullen tussen 9 juni en 4 juli 2022. Er is één keer een reminder verstuurd aan deelnemers van wie nog geen (volledig) ingevulde vragenlijst was ontvangen. In totaal hebben **2.925 personen meegedaan** en de vragenlijst volledig ingevuld. Met dit aantal respondenten kunnen met **95% betrouwbaarheid en 1,80% foutmarge** uitspraken worden gedaan op een algemeen niveau. Deze betrouwbaarheid en nauwkeurigheid (foutmarge) maken de data geschikt voor analyses. De resultaten zijn **representatief wat betreft leeftijd en woongemeente** conform Gouden Standaard. Een perfecte afspiegeling van de Gelderse samenleving is in de praktijk niet te realiseren, maar de uitkomsten van dit onderzoek geven wel een goed beeld van de mening van de inwoners van de Achterhoek. Verdere uitleg – ook over de Gouden Standaard – is te vinden in de onderzoeksverantwoording achterin dit rapport (pag. 36).

Leeswijzer

De resultaten van het onderzoek worden in deze rapportage beschreven door middel van diagrammen en tabellen. Open antwoorden zijn geanalyseerd en de rode draad daaruit wordt beschrijvend weergegeven.

Door afrondingsverschillen telt niet alles op tot 100%. Bij sommige vragen konden respondenten meerdere antwoorden geven. Het totale percentage komt dan hoger dan 100% te liggen.

Alle bijlagen waarnaar wordt verwezen zijn achterin deze rapportage te raadplegen vanaf pagina 24.

Brede welvaart thema's en aspecten

Op basis van de acht brede welvaart thema's van het CBS zijn per thema twee aspecten geformuleerd die dat specifieke thema omvatten. Zo zijn zestien aspecten ontstaan. Deze aspecten zijn voorgelegd aan inwoners.

Ten eerste is gevraagd naar de eigen waardering over het desbetreffende aspect; ofwel hoe beoordeelt men het aspect voor zichzelf. Bijvoorbeeld: "Hoe gelukkig ben je over het algemeen genomen in je leven?".

Vervolgens is gevraagd naar het belang dat aan de aspecten wordt toegekend. Daarbij zijn de aspecten in het algemeen geformuleerd en niet toegespitst op de eigen situatie. Bijvoorbeeld: "Mensen zijn meer tevreden met het leven in het algemeen" of "Mensen zijn meer tevreden met hun werk". Om te komen tot een prioritering zijn twee aspecten van verschillende thema's voorgelegd. Tussen deze twee aspecten moest een keuze gemaakt worden over wat men het belangrijkste vond. In de tabel hiernaast staan per thema de twee aspecten waaraan prioriteringen zijn toegekend.

Op basis van deze werkwijze kan uit de resultaten afgeleid worden hoe inwoners bepaalde aspecten beoordelen en welk belang men hecht aan aspecten.

Thema's	Aspecten
Arbeid en vrije tijd	Mensen hebben een betere balans tussen werk en privé
	Mensen zijn meer tevreden met hun werk
Gezondheid	Mensen leven gezonder
	Mensen voelen zich gezonder
Materiële welvaart	Mensen hebben minder moeite om rond te komen
	Mensen houden maandelijks meer geld over om naar wens te besteden of te sparen
Milieu	Mensen zijn meer tevreden over hoe schoon hun leefomgeving is
	Verbetering van natuur en landschap
Samenleving	Mensen hebben meer vertrouwen in de medemens
	Mensen hebben meer vertrouwen in de overheid (rijk, provincie, gemeente, politie, en rechters)
Veiligheid	Mensen hebben minder overlast van buurtbewoners
	Mensen voelen zich vaker veilig in hun woonomgeving en de buurt waar ze wonen
Welzijn	Mensen zijn meer tevreden met het leven in het algemeen
	Mensen zijn meer tevreden met hun hoeveelheid vrije tijd
Wonen	Mensen zijn meer tevreden met hun woning of woonruimte
	Mensen zijn meer tevreden met hun woonomgeving en de buurt waar ze wonen

Belangrijkste brede welvaart aspecten

Om meer inzicht te krijgen in welke aspecten van brede welvaart het belangrijkste zijn voor inwoners van de Achterhoek, is acht keer een keuze voorgelegd tussen twee mogelijke aspecten van brede welvaart. Respondenten moesten aangeven wat zij het belangrijkste vonden. Ze kregen de set aan keuzes willekeurig voorgelegd; telkens een wisselende samenstelling van twee mogelijke aspecten van de verschillende thema's. Door deze werkwijze kan goed achterhaald worden hoe inwoners uit de Achterhoek de verschillende welvaartsaspecten prioriteren.

Achterhoekers beschouwen de aspecten tevredenheid over het leven (welzijn) als het belangrijkste. Op de tweede en derde plaats staan het gevoel van veiligheid (veiligheid) en tevredenheid met de woonomgeving (milieu). De minst belangrijk geachte welvaartsaspecten zijn tevredenheid met werk (arbeid en vrije tijd), vertrouwen in de overheid (samenleving) en een schone leefomgeving (wonen).

Om te komen tot de prioritering per thema zijn de gemiddelde percentages van de twee aspecten per thema berekend. Dit leidt tot onderstaand beeld.

Belangrijkheid positie brede welvaart thema's

1. Gezondheid (56,8%)
2. Welzijn (54,6%)
3. Wonen (54,4%)
4. Veiligheid (53,9%)
5. Materiële welvaart (49,7%)
6. Samenleving (46,8%)
7. Arbeid en vrije tijd (45,4%)
8. Milieu (38,6%)

Aandeel respondenten dat het aspect heeft gekozen

Aspect gezondheid

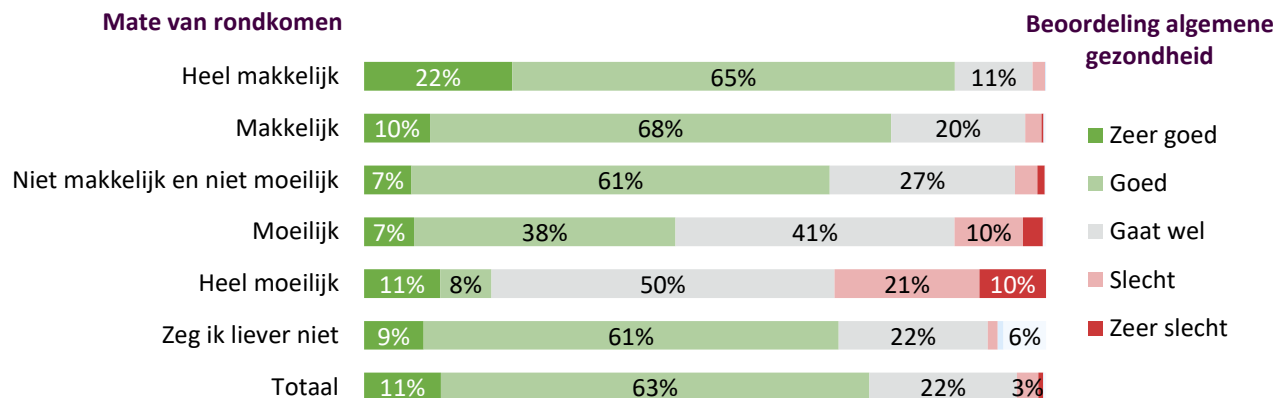
Belangrijkheid positie: 1 (van 8)

Hoe is je gezondheid over het algemeen?

74% van de Achterhoekers is (zeer) positief over hun gezondheid.

Daarnaast blijkt uit een vervolganalyse dat Achterhoekers die makkelijker rond kunnen komen, ook veelal aangeven een (zeer) goede gezondheid te hebben. Achterhoekers die moeilijker kunnen rondkomen geven vaker aan dat het 'wel gaat' of '(zeer) slecht gaat' met hun algemene gezondheid.

'Gezondheid in het algemeen' uitgesplitst naar 'Mate van rondkomen'

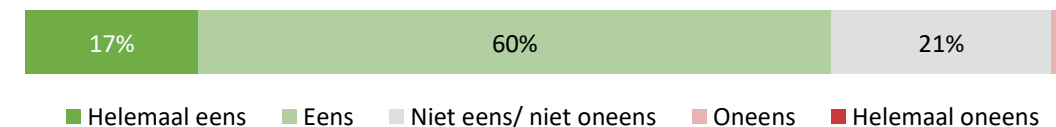
Toelichtingen

Respondenten die hun gezondheid goed vinden, ervaren geen klachten of problemen. Wel geven deze respondenten aan dat ze af en toe stress ervaren. De respondenten die 'gaat wel' hebben gekozen als beoordeling voor hun gezondheid, geven aan dat ze last hebben van verschillende klachten, uiteenlopend van zowel fysieke als mentale aard.

Ik leef gezond

77% geeft aan gezond te leven.

Hierbij is tevens de mate van rondkomen afgezet tegen de mate van gezond leven. Daaruit blijkt dat van de groep die heel makkelijk kan rondkomen 84% aangeeft dat zij gezond leven. Bij de groep die heel moeilijk kan rondkomen is dit 66%.

Toelichtingen

Respondenten die hebben aangegeven gezond te leven, geven aan dat ze heel bewust eten en drinken. Daarnaast bewegen en sporten ze regelmatig om gezond te blijven. Verder is er een deel van de respondenten dat aangeeft dat de manier hoe zij leven gezonder kan en dat ze eigenlijk meer moeten bewegen.

Aspect welzijn

Belangrijkheid positie: 2 (van 8)

Hoe gelukkig ben je over het algemeen genomen in je leven?

Over het algemeen beoordelen de ondervraagde Achterhoekers de mate van gelukkig zijn met een ruime voldoende (7,9).

De mate van gelukkig zijn in het leven is afgezet tegen de mate waarin maandelijks geld over wordt gehouden om naar wens te besteden. Achterhoekers die aangeven (helemaal) geen geld naar wens te besteden te hebben, hebben de mate van gelukkig zijn lager beoordeeld (7,3) dan Achterhoekers die wel geld naar wens te besteden hebben (8,1). Tussen de verschillende opleidingsniveaus is nagenoeg geen verschil in mate van gelukkig zijn. De samenstelling van het huishouden heeft beperkte invloed op het gelukkig zijn. Eenpersoonshuishoudens beoordelen de mate van gelukkig zijn ondergemiddeld (7,5).

Gelukkig met het leven

Gelukkig met leven uitgesplitst naar maandelijks geld overhouden

Houdt maandelijks wel geld over om naar wens te besteden of te sparen

8.1

Houdt maandelijks geen geld over om naar wens te besteden of te sparen

7.3

Toelichtingen

Respondenten die hun eigen leven met een voldoende beoordelen, geven veelal aan dat ze een gezond leven hebben en een goede woonomgeving met genoeg voorzieningen. Ook geven deze respondenten aan dat ze blij zijn om in de Achterhoek te wonen. Respondenten die een onvoldoende hebben gegeven, wijzen daarbij ter toelichting vooral op Covid-19, de oorlog in Oekraïne of persoonlijke problemen.

Welk rapportcijfer geef je de hoeveelheid vrije tijd die je hebt?

De hoeveelheid vrije tijd die men heeft wordt door Achterhoekers gemiddeld met een 7,7 beoordeeld.

In de vervolganalyse is gekeken of dit verschilt voor het aantal uren dat men in de week werkt. Mensen die 15-19 uur werken beoordelen hun vrije tijd het hoogste met een 8,1. De beoordeling van de hoeveelheid vrije tijd neemt af naarmate men meer uren in de week werkt. Opvallend is dat de groep die het minst werkt per week (<15 uur) een lager rapportcijfer voor de hoeveelheid beschikbare vrije tijd geeft in vergelijking met de daaropvolgende groep. Hier is geen expliciete verklaring voor gegeven door deze groep.

Hoeveelheid vrije tijd

Hoeveelheid vrije tijd uitgesplitst naar aantal uur betaald werk per week

Toelichtingen

Veel respondenten die een hoge beoordeling geven aan hun vrije tijd, geven aan dat ze met pensioen zijn of bewust minder zijn gaan werken. Deze respondenten geven aan dat ze die tijd nu vooral benutten met vrijwilligerswerk en hobby's. Respondenten die een onvoldoende hebben gegeven, houden vooral door werk weinig vrije tijd over.

Aspect wonen

Belangrijkheid positie: 3 (van 8)

Rapportcijfer woning of woonruimte

De woning van Achterhoekers wordt over het algemeen goed beoordeeld, met gemiddeld een 8,3. De verdiepende analyse op pagina 16 laat zien dat mensen die hun woning beter beoordelen, ook over het algemeen gelukkiger zijn.

De samenstelling van het huishouden van de Achterhoeker heeft enige invloed op de beoordeling van de woonruimte. Meerpersoonshuishoudens geven gemiddeld een 8,4 en eenpersoonshuishoudens gemiddeld een 8,0. Leeftijd heeft wel invloed op de woonruimte. Naar mate men ouder wordt, neemt de tevredenheid toe (resp. 7,7 bij < 35 jaar, tot een 8,6 voor ouderen >65 jaar).

Woning of woonruimte

Toelichtingen

Respondenten die hun woning of woonruimte met een voldoende beoordelen, geven veelal aan dat ze een fijne en ruime woning of woonruimte hebben met mogelijkheden om verder te verduurzamen en te isoleren.

Rapportcijfer woonomgeving

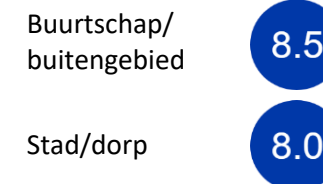
De woonomgeving wordt in de Achterhoek hoog beoordeeld, met gemiddeld een 8,1. De verdiepende analyse op pagina 16 laat zien dat mensen die hun woonomgeving beter beoordelen, ook over het algemeen gelukkiger zijn.

Inwoners van een buurtschap (kleine verzameling huizen zonder duidelijke kern)/ buitengebied beoordelen de woonomgeving gemiddeld hoger, namelijk met gemiddeld een 8,5. Bij het analyseren van verschillen tussen leeftijdscategorieën komt naar voren dat respondenten jonger dan 35 jaar gemiddeld een 7,9 geven, terwijl respondenten ouder dan 65 jaar een 8,3 geven. Opmerkelijk is dat de mate waarin men de omgeving als schoon ervaart nagenoeg geen impact heeft op de beoordeling van de woonomgeving.

Woonomgeving

Woonomgeving uitgesplitst in binnen en buiten bebouwde kom

Toelichtingen

De respondenten die hun omgeving met een voldoende beoordelen, geven aan dat ze in een rustige omgeving met veel groen en voldoende voorzieningen wonen.

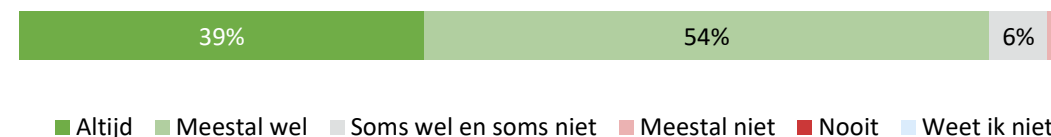
Aspect veiligheid

Belangrijkheid positie: 4 (van 8)

Voel je je veilig in de omgeving waarin je woont?

Veel Achterhoekers hebben aangegeven zich veilig te voelen in de omgeving waar ze wonen. 93% voelt zich altijd of meestal wel veilig.

Ook is gekeken naar eventuele verschillen in woongebieden, zoals stadscentra, stadswijken en buurtschappen qua veiligheidsgevoel. Hiertussen zijn geen concrete verschillen waargenomen, afgezien van inwoners binnen stadscentra, waar 13% aangegeven heeft zich 'soms wel, soms niet' veilig te voelen.

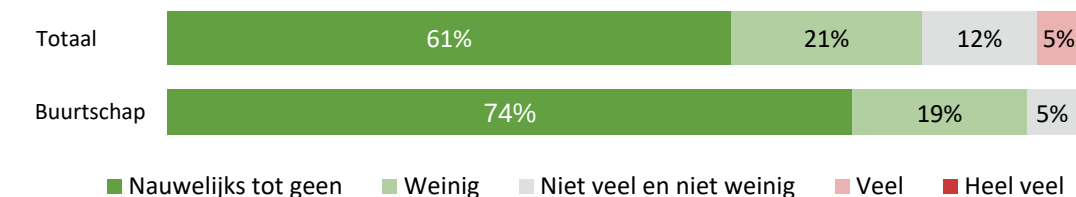
Toelichtingen

Respondenten die zich 'altijd' en 'meestal wel' veilig voelen in de woonomgeving, geven aan dat ze in een rustige en fijne omgeving wonen waar ze zich veilig voelen. Volgens deze respondenten komt dit onder andere door sociale controle en buurtpreventieapps.

Ik ervaar overlast van buurtbewoners

Daarnaast blijkt uit de resultaten dat het merendeel (82%) van de Achterhoekers geen tot weinig overlast heeft van buurtbewoners. 5% geeft daarentegen expliciet aan (heel) veel overlast te ervaren.

Gekeken is in hoeverre de mate van overlast verschilt per type woongebied. Daaruit blijkt dat er grotendeels geen verschillen zijn per woongebied qua overlast, afgezien van buurtschappen, waar 93% aangegeven heeft geen tot weinig overlast te ervaren.

Toelichtingen

Respondenten die nauwelijks tot geen overlast ervaren van buurtbewoners, geven aan dat ze fijne buurtbewoners hebben met goed "naoberschap". De respondenten die wel enige overlast ervaren, geven aan dat ze soms last hebben van geluidsoverlast, luidruchtige buurtbewoners of blaffende honden.

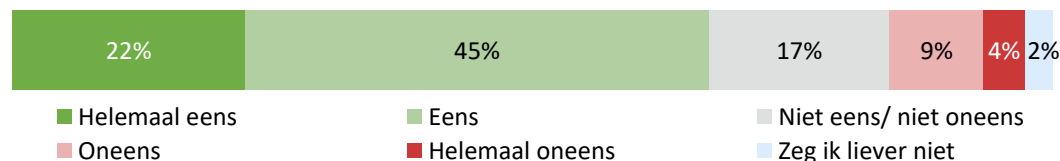
Aspect materiële welvaart

Belangrijkheid positie: 5 (van 8)

Ik houd maandelijks geld over om naar wens te besteden of te sparen

67% van de respondenten geeft aan maandelijks geld over te houden om naar vrije wens te besteden. Daarentegen geeft 13% aan (helemaal) geen geld over te houden.

Er is geen duidelijk verband met het aantal uren dat men per week werkt en de tevredenheid over het maandelijks overhouden van geld. Alleen uit de groep mensen die 15-19 uur per week werkt is een groter deel het (helemaal) oneens met de stelling (21%). 27% van deze groep heeft er daarnaast geen duidelijke mening over. Hetzelfde geldt voor opleidingsniveau. Hier is geen duidelijk patroon in een hoger opleidingsniveau en maandelijks meer geld over houden.

Gegeven toelichtingen

Respondenten die aangeven maandelijks geld over te hebben om naar wens te besteden of te sparen, geven aan dat dit dankzij hun pensioen of maandelijkse inkomsten lukt. Wel wordt daarbij de kanttekening geplaatst dat dit steeds lastiger wordt door de huidige inflatie. De respondenten die niet of nauwelijks geld over hebben, geven aan dat de kosten elke maand wisselend zijn.

Hoe makkelijk kun je rondkomen van het totale huishouden inkomen?

Evenals bij het aspect met betrekking tot het maandelijks overhouden van geld, geeft een groot deel van de respondenten (62%) aan makkelijk of heel makkelijk rond te kunnen komen van het totale huishoudinkomen.

Als we kijken naar de verschillende opleidingsniveaus, dan blijkt dat met name respondenten die basisonderwijs, LBO/VBO of VMBO kader- of beroepsgericht als hoogst voltooide opleiding hebben, minder vaak aangeven heel makkelijk of makkelijk rond te kunnen komen. Bij HBO/ WO master/ doctoraal/ postdoctoraal geeft 78% aan dat rondkomen makkelijk of heel makkelijk gaat. Qua leeftijdscategorieën zijn er nauwelijks verschillen waar te nemen in de resultaten.

Gegeven toelichtingen

Respondenten die aangeven moeite te hebben met rondkomen, wijten dit voornamelijk aan huidige prijsstijgingen.

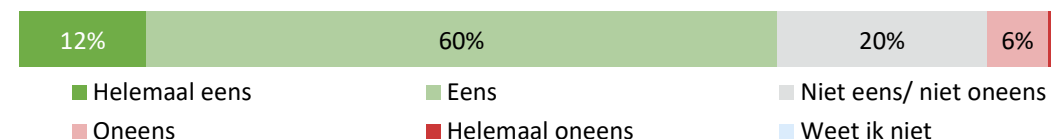
Aspect samenleving

Belangrijkheid positie: 6 (van 8)

De meeste mensen zijn te vertrouwen

72% van de respondenten geeft aan vertrouwen te hebben in de meeste mensen. Slechts 7% geeft aan geen vertrouwen te hebben in mensen.

Het bovenstaande beeld is min of meer te zien bij alle leeftijdsgroepen. Alleen bij de jongere leeftijdsgroep van 25 tot 29 jaar is iets meer vertrouwen in de medemens dan bij de andere leeftijdsgroepen.

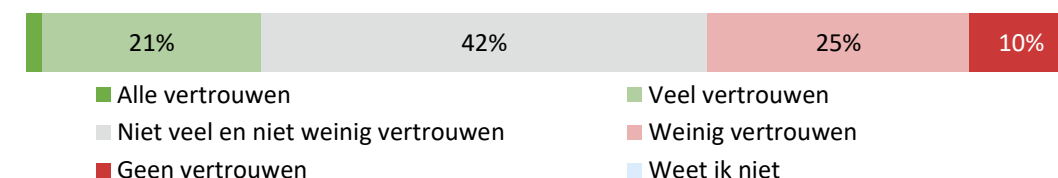
Toelichtingen

Respondenten die van mening zijn dat de meeste mensen zijn te vertrouwen geven aan dat ze van de goedheid van mensen uitgaan. Daarnaast geven diverse respondenten aan dat ze voorzichtiger zijn geworden om mensen te vertrouwen, waarbij dit voornamelijk geldt bij onbekenden.

Ik heb vertrouwen in de overheid (rijk, provincie, gemeente, politie en rechters)

Waar het vertrouwen in de medemens relatief goed wordt beoordeeld, wordt het vertrouwen in de overheid door slechts 21% als goed beoordeeld. 35% geeft zelfs aan weinig of geen vertrouwen te hebben in de overheid.

Het bovenstaande beeld is min of meer te zien bij alle leeftijdsgroepen en type woongebieden. Tussen de verschillende opleidingsniveaus zitten wel enkele verschillen. Laag en gemiddeld opgeleiden hebben minder vertrouwen (resp. 17% en 18% (alle vertrouwen) dan hoger opgeleiden (27%).

Toelichtingen

De respondenten die niet veel en niet weinig vertrouwen hebben in de overheid geven aan dat het vertrouwen in de overheid steeds minder is geworden. Volgens deze respondenten wordt er op dit moment alleen op korte termijn gedacht in plaats van op langere termijn. De respondenten die weinig vertrouwen hebben, geven aan dat de overheid steeds meer voor het eigen belang gaat in plaats van het belang van de inwoners.

Aspect arbeid en vrije tijd

Belangrijkheid positie: 7 (van 8)

Welk rapportcijfer geef jij jouw huidige werk?

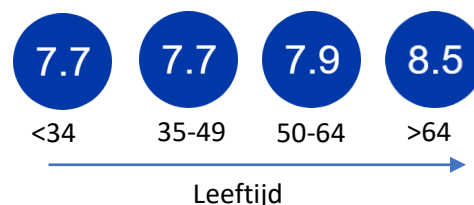
De respondenten beoordelen het werk gemiddeld met een 7,8. Slechts een minimaal deel (3%) geeft zijn of haar werk een onvoldoende (cijfer 5 of lager). De verdiepende analyse op pagina 16 laat zien dat mensen die hun huidige werk beter beoordelen, ook over het algemeen gelukkiger zijn.

In de analyse is gekeken of de tevredenheid over het werk verschilt per leeftijdscategorie. Hieruit blijkt dat de tevredenheid over het werk toeneemt als men ouder dan 64 wordt. Deze groep betreft wel slechts 78 actief werkenden. Opmerkelijk is dat er geen verschil is in de beoordeling van het werk tussen de verschillende opleidingsniveaus.

Huidig werk

Huidig werk naar leeftijd

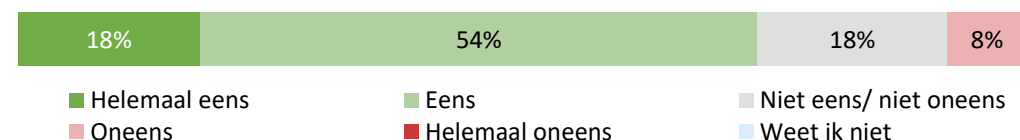
Toelichtingen

De respondenten die meer dan een 8 geven als rapportcijfer voor het huidige werk geven aan dat ze het naar hun zin hebben bij hun huidige werk. Ze geven aan dat het werk afwisselend is en dat ze hun eigen werktijd kunnen indelen. De overige respondenten die het huidige werk alsnog voldoende beoordelen, zeggen dat ze vaak plezier hebben in hun werk. Wel geven ze aan dat verhoogde werkdruk hinderlijk is.

Ik heb een goede balans tussen werk en privé

72% van de Achterhoekers geeft aan een goede balans te hebben tussen werk en privé.

Vervolgens is de mate van rondkomen afgezet tegen de mate van werk-privébalans. Respondenten die (heel) makkelijk kunnen rondkomen geven in 76% van de gevallen aan een goede balans te hebben tussen werk en privé. Bij respondenten die (heel) moeilijk kunnen rondkomen is dit 51%. Zowel opleidingsniveau als leeftijdscategorie en geslacht hebben nauwelijks tot geen invloed op de werk-privé balans.

Toelichtingen

De respondenten die hebben aangegeven het niet eens/ niet oneens te zijn over het hebben van een goede balans tussen werk en privé, geven aan dat zij een redelijke balans hebben tussen werk en privé, maar dat het door lange werkdagen of overuren soms wel lastig is. Ook respondenten die het lastig vinden om een goede balans te vinden tussen werk en privé geven aan dat dit te maken heeft met te lange werkdagen.

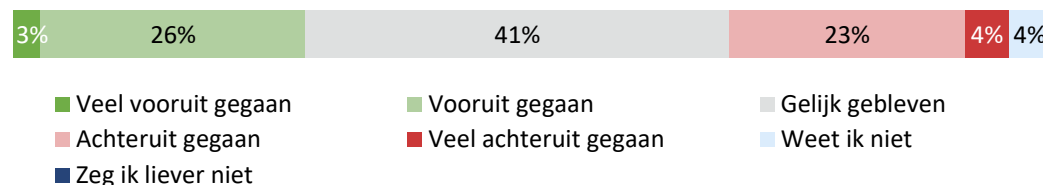
Aspect milieu

Belangrijkheid positie: 8 (van 8)

Wat vind je van de kwaliteit van natuur en landschap in de regio de laatste 5 jaar?

Over de ontwikkeling van kwaliteit van natuur en landschap in de regio reageert de Achterhoeker verdeeld. 41% is van mening dat de kwaliteit van natuur en landschap in de regio de afgelopen 5 jaar hetzelfde is gebleven. Respectievelijk 26% en 23% vindt dat de kwaliteit voor- of achteruit gegaan is de laatste 5 jaar.

Tussen de leeftijdscategorieën is een beperkt verband te zien, waarbij de jongere Achterhoekers aangeven iets minder kennis van de lokale natuur-kwaliteit te hebben.

Toelichtingen

Respondenten die vinden dat de kwaliteit van natuur en landschap in de regio de laatste 5 jaar achteruit is gegaan, geven aan dat dit onder andere door de droogte, kappen van bomen en afname van de biodiversiteit komt. De respondenten die vinden dat de kwaliteit is vooruit gegaan, geven aan dat er door lokale initiatieven meer aandacht is gekomen voor biodiversiteit en behoud van de natuur.

Ik ben tevredenheid over hoe schoon de woonomgeving is waarin ik woon

Ten aanzien van de tevredenheid over hoe schoon de woonomgeving is, is meer eensgezindheid. 72% geeft aan hierover tevreden te zijn, tegen 10% die ontevreden is.

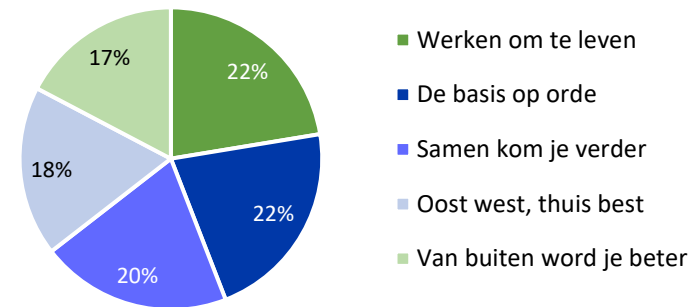
Deze resultaten zijn afgezet tegen de gemiddelde wekelijkse arbeidsuren en de verschillende typen woongebieden. Hieruit blijkt dat mensen met relatief korte werkweken minder tevreden zijn over hoe schoon de woonomgeving is. Het type woongebied heeft geen duidelijke invloed op de tevredenheid van hoe schoon de omgeving is.

Toelichtingen

Respondenten die tevreden zijn over hoe schoon de woonomgeving is, merken dat hun omgeving steeds schoner is geworden de afgelopen jaren. Wel ervaren ze soms nog overlast van zwerfafval en hondenpoep in hun omgeving. Ook respondenten die aangeven dat het schoner kan geven aan nog steeds veel zwerfafval, onkruid en hondenpoep te zien in hun omgeving.

Clusters in de Achterhoek

Een verdiepende analyse is uitgevoerd op de prioriteiten van respondenten uit de Achterhoek. Op basis van patronen in antwoorden van respondenten, zijn de respondenten in vijf verschillende clusters ingedeeld. Elk cluster vindt andere thema's belangrijk en voor elke groep is een aantal specifieke (achtergrond)kenmerken herkenbaar. Deze kenmerken blijken significant aanwezig binnen het cluster. In bijlage 1 is een tabel opgenomen met een overzicht van de kenmerken van de clusters.

1. Werken om te leven (22% van de Achterhoekse bevolking)

Uit het cluster 'Werken om te leven' vindt men het belangrijkste om minder moeite te hebben om rond te komen, maandelijks geld over te houden om naar wens te besteden of te sparen, en een betere balans tussen werk en privé te hebben.

Deze groep bestaat uit relatief veel jongeren, gezinnen, mensen in loondienst en/of mensen die minder makkelijk kunnen rondkomen dan andere groepen. Kenmerkend voor deze groep is dat zij minder tevreden zijn met de hoeveelheid vrije tijd die ze hebben, minder gezond leven dan gemiddeld, minder vertrouwen in de overheid hebben en minder overlast dan gemiddeld ervaren.

2. De basis op orde (22% van de Achterhoekse bevolking)

Het tweede cluster vindt het eveneens het meest belangrijk dat mensen minder moeite hebben om rond te komen en daarnaast dat minder overlast wordt ervaren van buurtbewoners.

Deze groep bestaat uit relatief veel 45- tot 65-jarigen, die met een partner wonen, wonen in een wijk en/of in de omgeving van Doetinchem. Kenmerkend is dat zij gemiddeld een minder goede algemene gezondheid hebben dan andere groepen en dat zij gemiddeld meer overlast ervaren van buurtbewoners.

3. Samen kom je verder (20% van de Achterhoekse bevolking)

Bovenaan in het derde cluster staan meer vertrouwen hebben in andere mensen en in de overheid en dat mensen zich gezonder voelen en gezonder leven.

Deze groep bestaat uit relatief veel middelbaar opgeleiden. Kenmerkend voor deze groep is dat zij gemiddeld meer vertrouwen hebben in de overheid en de medemens en dat zij gemiddeld minder overlast ervaren.

4. Oost west, thuis best (18% van de Achterhoekse bevolking)

Uit het vierde cluster vindt men het belangrijkste dat mensen tevreden zijn met hun woonomgeving en dat mensen zich vaker veilig voelen.

Deze groep bestaat uit relatief veel 45- tot 55-jarigen en/of mensen met een laag opleidingsniveau. Kenmerkend voor deze groep is dat zij een hogere algemene score voor geluk hebben. Scores op de overige aspecten wijken niet af van gemiddeld.

5. Van buiten word je beter (17% van de Achterhoekse bevolking)

Het laatste cluster vindt de verbetering van natuur en landschap, de woonomgeving en de buurt waar zij wonen, en gezonder voelen en leven het belangrijkste.

De groep bestaat uit relatief veel 65-plussers, gepensioneerden, mensen met een hoog opleidingsniveau en/of mensen die in het buitengebied wonen. Kenmerkend voor deze groep is dat zij gemiddeld gezonder leven dan andere groepen en de natuur en het landschap gemiddeld meer achteruit zien gaan.

Geluk en andere brede welvaartsaspecten

Om meer inzicht te krijgen in de brede welvaartsaspecten die samenhangen met het welzijn van inwoners van de Achterhoek is een correlatie analyse (Spearman's rank) uitgevoerd op het welzijnsaspect van een gelukkig leven in het algemeen.

In de prioriteitenmatrix zijn de gemiddelde scores op een aspect op de verticale (y-)as weergegeven en de correlaties met het geluksaspect op de horizontale (x-)as. Alle aspecten hebben een significante samenhang met het geluksaspect (tenzij anders weergegeven), waarbij de sterkte van samenhang verschilt. De assen kruisen op de gemiddelde score van alle aspecten samen (y-as) en de gemiddelde correlatie van alle aspecten met geluk (x-as).

De prioriteitenmatrix leidt tot 4 soorten uitkomsten:

1. Bovengemiddeld positieve score en sterke samenhang met geluk ●

Inwoners beoordelen de brede welvaartsaspecten woning, woonomgeving en werk (zeer) positief. Ook hebben deze aspecten een relatief sterke samenhang met geluk. Het is belangrijk om hier aandacht voor te blijven houden omdat ze samenhangen met een gelukkig leven van Achterhoekers.

2. Bovengemiddeld positieve score en beperkte samenhang met geluk ●

Inwoners beoordelen de brede welvaartsaspecten veilig voelen, overlast buurtbewoners, gezond leven en de hoeveelheid vrije tijd (zeer) positief. De samenhang tussen deze aspecten en geluk is beperkt. Om het algemene geluk van mensen te verbeteren, lijkt het minder belangrijk om op deze items te focussen. Wel worden deze aspecten stuk voor stuk hoog beoordeeld en is het van belang om deze hoge scores te behouden. Bij ontbreken van deze aspecten zou samenhang wellicht kunnen toenemen (bijv. indien het algemene gevoel van veiligheid afneemt, gevoel van geluk eveneens (drastisch) afneemt en dus correleert).

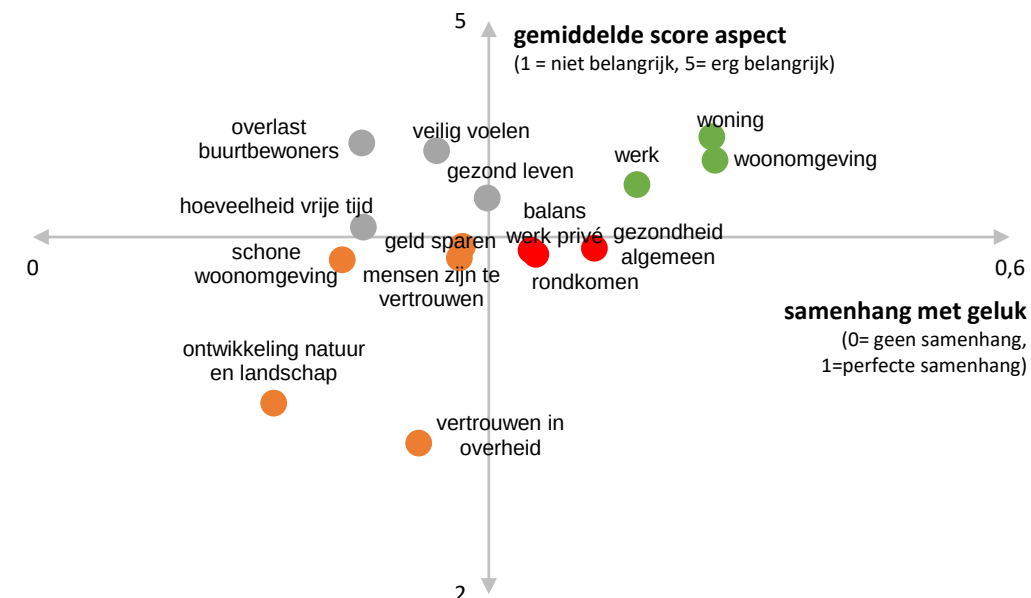
3. Gemiddeld negatieve score en sterke samenhang met geluk ●

Inwoners waarderen de brede welvaartsaspecten rondkomen, balans werk-privé en gezondheid algemeen iets lager dan de andere aspecten. De samenhang tussen deze aspecten en geluk is relatief sterk. In relatie tot geluk is het van belang om deze aspecten te verbeteren.

4. Gemiddeld negatieve score en beperkte samenhang met geluk ●

Inwoners beoordelen de brede welvaartsaspecten geld sparen, vertrouwen in mensen, schone woonomgeving, vertrouwen in de overheid en ontwikkeling natuur en landschap (iets) lager ten opzichte van de andere aspecten. Vooral de lagere gemiddelde scores van ontwikkeling natuur en landschap, en vertrouwen in de overheid vallen op. De samenhang tussen deze aspecten en geluk is relatief beperkt. Het is van belang om deze aspecten te verbeteren maar in relatie tot geluk heeft het een lagere prioriteit.

Prioriteitenmatrix algemeen

Geluk en andere brede welvaartsaspecten per leeftijdscategorie

De prioriteitenmatrix is ook per leeftijdscategorie opgesteld (zie bijlage 2). Voor de volgende drie groepen is een matrix opgesteld: jongeren tot 35 jaar, 35-65 jarigen en 65-plussers. Daarin vallen de volgende zaken op.

1. Prioriteitenmatrix jongeren tot 35 jaar

Waar bij de gehele populatie de brede welvaartsaspecten werk, woning en woonomgeving een gemiddeld hoge score en een relatief sterke samenhang met geluk hebben, zijn er bij jongeren andere aspecten die tot deze categorie horen. Jongeren beoordelen hun huidige werk gemiddeld hoog en dit blijkt een sterke samenhang met geluk te hebben. Ook blijkt dat zij de gezondheid in het algemeen een hoge gemiddelde score geven en dat dit aspect relatief sterk samenhangt met het geluk.

Ook valt bij jongeren op dat zij de eigen woning en woonomgeving gemiddeld hoog beoordelen, maar dat deze aspecten geen sterke samenhang met geluk hebben. Terwijl deze bij de gehele doelgroep wel een relatief sterke samenhang met geluk hebben.

Daarnaast valt bij jongeren op dat er aspecten zijn die vrijwel niet samenhangen met hun geluk. Dit is de mate van gezond leven en een schone woonomgeving.

2. Prioriteitenmatrix 35-65 jarigen

Wanneer de prioriteitenmatrix van 35 tot 65 jarigen wordt vergeleken met de matrix van de gehele populatie valt op dat overlast, gezond leven en hoeveelheid vrije tijd een sterkere samenhang hebben met geluk dan bij de andere leeftijden. Deze worden gemiddeld positief beoordeeld. De aspecten geld sparen en vertrouwen van mensen hebben ook een relatief sterke samenhang, maar een minder positieve beoordeling.

3. Prioriteitenmatrix 65-plussers

Bij de vergelijking van de prioriteitenmatrix van 65-plussers met de matrix van de gehele populatie valt op dat de twee vertrouwensaspecten een iets hogere samenhang hebben met geluk. Verder zijn er nauwelijks verschillen.

Clusters brede welvaart en geluk

Voor de vijf clusters zijn prioriteitenmatrixen gemaakt waarin de gemiddelde scores op de aspecten zijn afgezet tegen de mate waarin het betreffende aspect samenhangt met geluk (zie bijlage 3). Voor alle clusters geldt dat de woning, woonomgeving en werk positief gewaardeerd worden en relatief sterk samenhangen met het geluksaspect.

1. Werken om te leven

Dit cluster vindt het belangrijk dat mensen minder moeite hebben met rondkomen en dat er een betere balans tussen werk en privé is.

Binnen deze groep geldt een relatief lagere tevredenheid over de mate van maandelijks geld overhouden/ geld sparen, balans werk-privé, vertrouwen in de overheid en mate van rondkomen, terwijl deze aspecten relatief sterk samenhangen met hun eigen geluk.

De hoeveelheid vrije tijd heeft een relatief beperkte samenhang met hun eigen geluksscore.

2. De basis op orde

Dit cluster vindt het belangrijk dat mensen minder moeite hebben met rondkomen en dat er minder overlast van buurtbewoners is.

Ten opzichte van andere clusters, hebben de aspecten maandelijks geld overhouden/ sparen, werk-privé balans en gezondheid gemiddeld een relatief sterkere samenhang met geluk bij deze groep.

3. Samen kom je verder

Dit cluster vindt het belangrijker dat mensen vertrouwen hebben in de medemens en dat mensen zich gezonder voelen en leven.

Opvallend bij deze groep is dat zij meer tevreden zijn dan de andere clusters over het vertrouwen in de overheid en de medemens. Hierdoor schuiven deze aspecten meer naar boven in de matrix.

Qua samenhang met geluk hangen voor dit segment de vertrouwensaspecten (iets) sterker samen met geluk dan bij de andere groepen. Hierdoor belanden deze aspecten meer naar rechts in de matrix.

4. Oost west, thuis best

Dit cluster vindt de woonomgeving en veiligheid het belangrijkste. Opvallend bij deze groep is dat de meeste aspecten gemiddeld gezien niet sterk samenhangen met geluk. De aspecten woonomgeving en werk hebben de meeste samenhang met geluk.

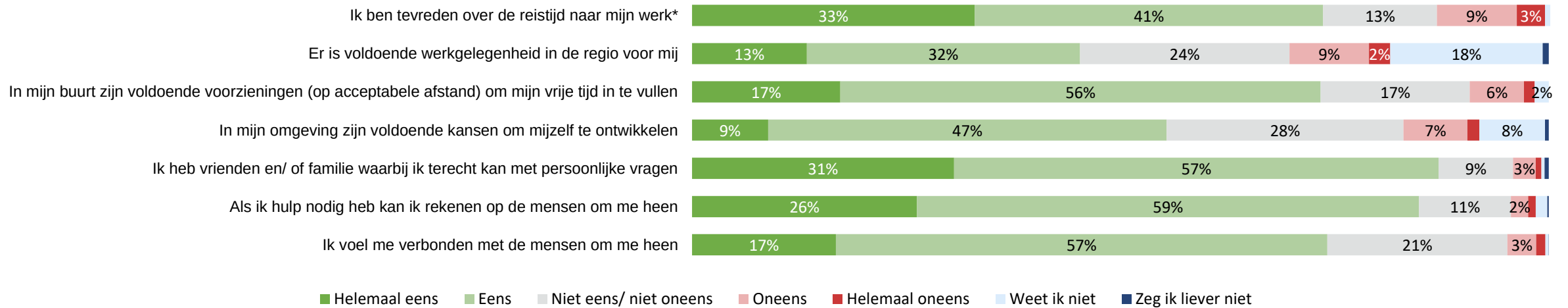
5. Van buiten word je beter

Dit cluster vindt het belangrijk dat natuur en landschap verbeterd wordt, mensen meer tevreden zijn met de woonomgeving en dat mensen zich gezonder voelen en leven.

Ten opzichte van de andere clusters valt op dat voor een aantal aspecten de samenhang met geluk duidelijk sterker is dan de andere groepen. Met name de woonomgeving en de woning hebben een sterke samenhang met geluk. Ook de hoeveelheid vrije tijd en gezondheid in het algemeen hangen gemiddeld relatief sterk samen met geluk.

Extra vragen 8RHK ambassadeurs - Algemeen

Verder zijn er nog enkele Achterhoek-specifieke vragen gesteld, niet gerelateerd aan het onderzoek naar algemene brede welvaart, maar wel relevant voor de Achterhoek. De resultaten daarvan zijn hieronder weergegeven.

■ Helemaal eens ■ Eens ■ Niet eens/ niet oneens ■ Oneens ■ Helemaal oneens ■ Weet ik niet ■ Zeg ik liever niet

**Deze vraag is alleen gesteld aan werkenden.*

Extra vragen 8RHK ambassadeurs - Wonen in Duitsland

Deze Achterhoek-specifieke vragen zijn niet gerelateerd aan het onderzoek naar brede welvaart.

Heb je de wens (gehad) om over de Duitse grens te wonen?

Van de respondenten die vragen beantwoordt hebben over de Achterhoek als grensregio (N=2678), heeft 15% de wens (gehad) om over de Duitse grens te wonen.

Gegeven toelichtingen

Een aantal andere respondenten geeft aan dat een partner en/of de kinderen het niet zien zitten te verhuizen naar Duitsland. Ook wordt aangegeven dat afstanden naar werk, familie en vrienden groter zullen worden.

Ervaar je belemmeringen om over Duitse grens te wonen?

Van de respondenten met de wens om over de Duitse grens te wonen, ervaart nagenoeg twee derde belemmeringen om ook daadwerkelijk in de Duitse grensregio te gaan wonen. Hierbij gaat het vaak om administratieve, belastingtechnische, juridische zaken rondom de wet- en regelgeving in Duitsland.

Gegeven toelichtingen

Respondenten die belemmeringen ervaren om over de Duitse grens te wonen geven met name aan dat dit te maken heeft de andere wetten en regelgeving in Duitsland, onder andere ook als het gaat om belastingtechnische zaken. Daarnaast kijkt men op tegen de administratieve rompslomp en bureaucratie.

Extra vragen 8RHK ambassadeurs - Werken in Duitsland

Deze Achterhoek-specifieke vragen zijn niet gerelateerd aan het onderzoek naar brede welvaart.

Werk je in Duitsland?

Ongeveer 2% van de werkende respondenten werkt op het moment in Duitsland.

Heb je de wens (gehad) om over de Duitse grens te werken?

Van de groep die aangeeft heeft niet in Duitsland te werken, heeft 11% de wens (gehad) om over de Duitse grens te werken.

Extra vragen 8RHK ambassadeurs - Werken in Duitsland

Deze Achterhoek-specifieke vragen zijn niet gerelateerd aan het onderzoek naar brede welvaart.

Ervaar je belemmeringen om over de Duitse grens te werken?

Ongeveer twee derde van de respondenten met een wens om in Duitsland te werken blijkt belemmeringen te ervaren om over de Duitse grens te werken. Deze belemmeringen hebben met name te maken met wet- en regelgeving.

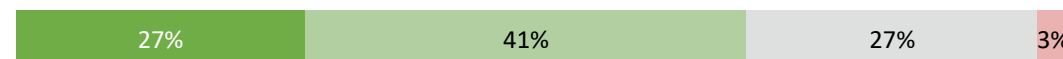

Gegeven toelichtingen

Respondenten geven als reden van belemmeringen met name dat de wet- en regelgeving een drempel is, bijvoorbeeld als het gaat om belastingen, pensioenen en verzekeringen. Daarnaast is een deel de taal niet voldoende machtig en heeft men het idee dat er in Duitsland een andere manier van werken is.

Ik vind het belangrijk dat het vanuit de Achterhoek makkelijk is om over de Duitse grens te kunnen werken

Een meerderheid van 68% van de respondenten geeft aan het belangrijk te vinden dat het vanuit de Achterhoek makkelijk is om over de Duitse grens te kunnen werken.

- Helemaal eens
- Eens
- Niet eens/ niet oneens
- Oneens
- Helemaal oneens
- Weet ik niet

Extra vragen 8RHK ambassadeurs - Duitse taal

Deze Achterhoek-specifieke vragen zijn niet gerelateerd aan het onderzoek naar brede welvaart.

Vind je het belangrijk dat kinderen in hun schooltijd in aanraking komen met de Duitse taal?

Ruim drie kwart van de respondenten is van mening dat het belangrijk is dat kinderen in de schooltijd in aanraking komen met de Duitse taal. Dit geeft volgens hen met name grotere kansen voor werk, studie en wonen in de toekomst.

■ Nee, want: ■ Ja, want: ■ Weet ik niet

Gegeven toelichtingen

De respondenten vinden het in aanraking komen met de Duitse taal goed voor zowel de algemene ontwikkeling van de kinderen en om je verstaanbaar te kunnen maken in de grensregio. Respondenten die van mening zijn dat het minder belangrijk is, geven met name aan dat de Engelse taal in hun ogen belangrijker is.

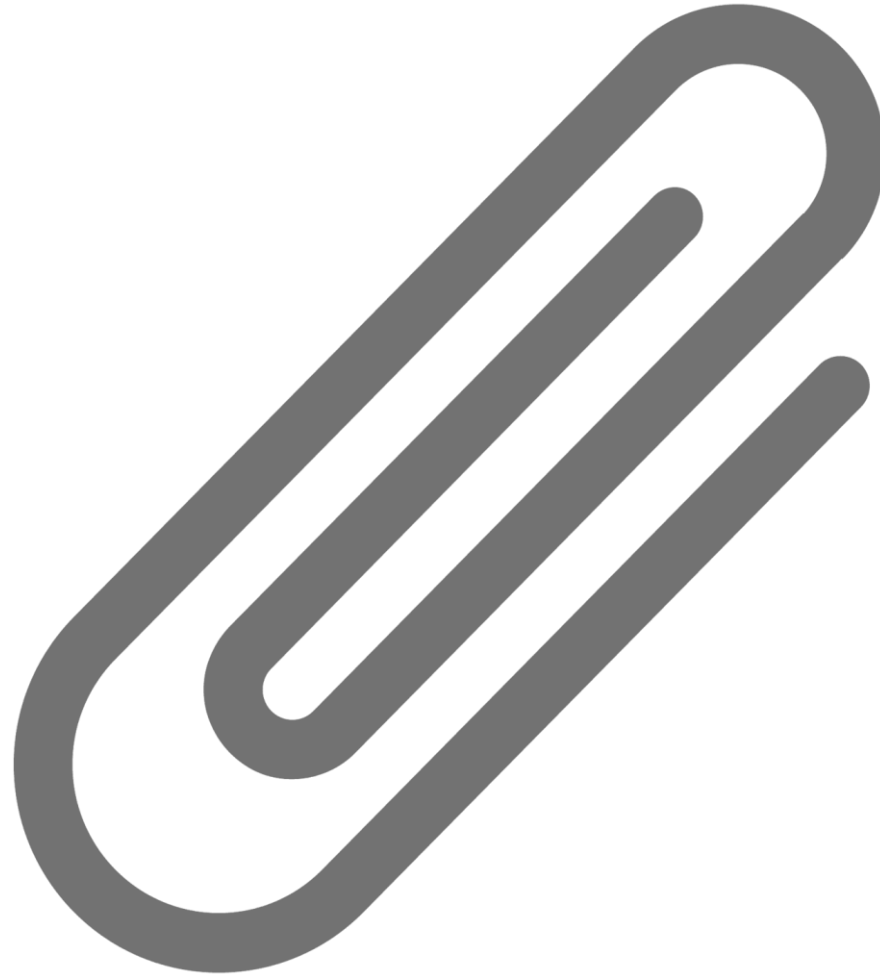
Als Achterhoekse jongeren de Duitse taal beter beheersen dan helpt dat om ze voor de regio te behouden

Met de stelling 'Als Achterhoekse jongeren de Duitse taal beter beheersen dan helpt dat om ze voor de regio te behouden' is ongeveer de helft het (helemaal) eens.

■ Helemaal eens ■ Eens ■ Niet eens/ niet oneens
■ Oneens ■ Helemaal oneens ■ Weet ik niet

Bijlagen

Bijlage 1 Overzicht kenmerken clusters

Significant meer aanwezig binnen cluster

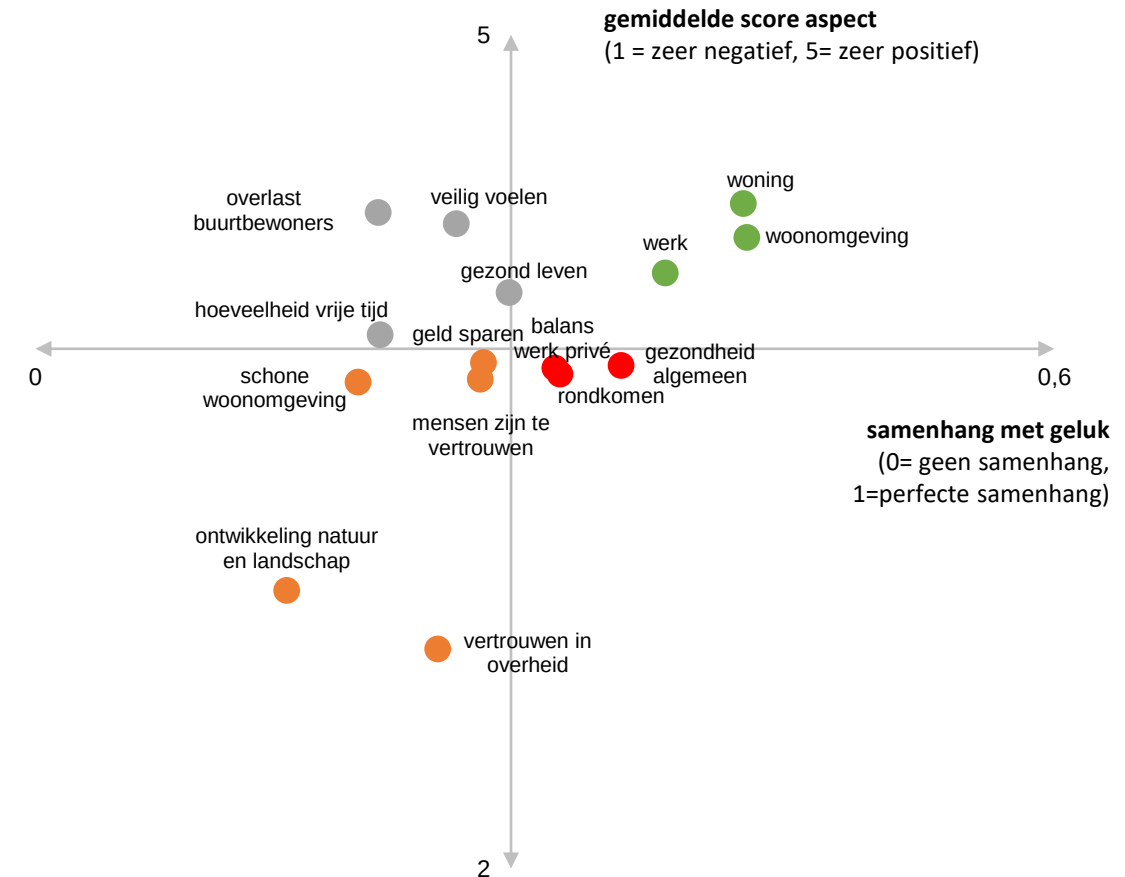
	Cluster	Grootte cluster	Toelichting prioriteiten	Leeftijd	Huishouden	Dagelijks leven	Opleidings-niveau	Gebied	Cluster specifieke kenmerken
1	Werken om te leven	22%	Vinden het het belangrijkste dat: Mensen minder moeite hebben met rondkomen, mensen meer geld overhouden, mensen een betere werk-privé balans hebben	Jonger dan 35 jaar, 35 tot 45 jaar	Alleen-wonend, gezin	Loondienst			Kunnen minder makkelijk rondkomen dan gemiddeld, zijn minder tevreden met de hoeveelheid vrije tijd die ze hebben, leven gemiddeld minder gezond, hebben minder vertrouwen in de overheid, ervaren minder overlast dan gemiddeld
2	De basis op orde	22%	Vinden het belangrijkste dat: Mensen minder moeite hebben met rondkomen, mensen minder overlast ervaren van buurtbewoners	45 tot 65 jaar	Paar			Doetinchem, wijken	Hebben gemiddeld een minder goede algemene gezondheid dan andere groepen, ervaren meer overlast
3	Samen kom je verder	20%	Vinden het het belangrijkste dat: Mensen meer vertrouwen hebben in de overheid en de medemens, mensen zich gezonder voelen en gezonder leven				Middelbaar		Hebben meer vertrouwen in de overheid en de medemens, ervaren minder overlast dan gemiddeld
4	Oost west, thuis best	17%	Vinden het het belangrijkste dat: Mensen meer tevreden zijn met hun woonomgeving, mensen zich vaker veilig voelen	45 tot 55 jaar			Laag		Hogere algemene geluksscore
5	Van buiten word je beter	17%	Vinden het belangrijkste dat: Natuur en landschap verbeterd, mensen meer tevreden zijn met hun woonomgeving, mensen zich gezonder voelen en gezonder leven	65+ jaar		Gepensioneerd	Hoog	Buitengebied	Leven gemiddeld gezonder dan andere groepen, vinden dat de natuur en het landschap gemiddeld gezien achteruit is gegaan

Bijlage 2 Prioriteitenmatrix per leeftijdscategorie (1 van 3)

Leeftijdscategorie: Jongeren tot 35 jaar. N=235

Assen kruizen op gemiddelden van de gehele respondentengroep

Totale populatie. N=2925

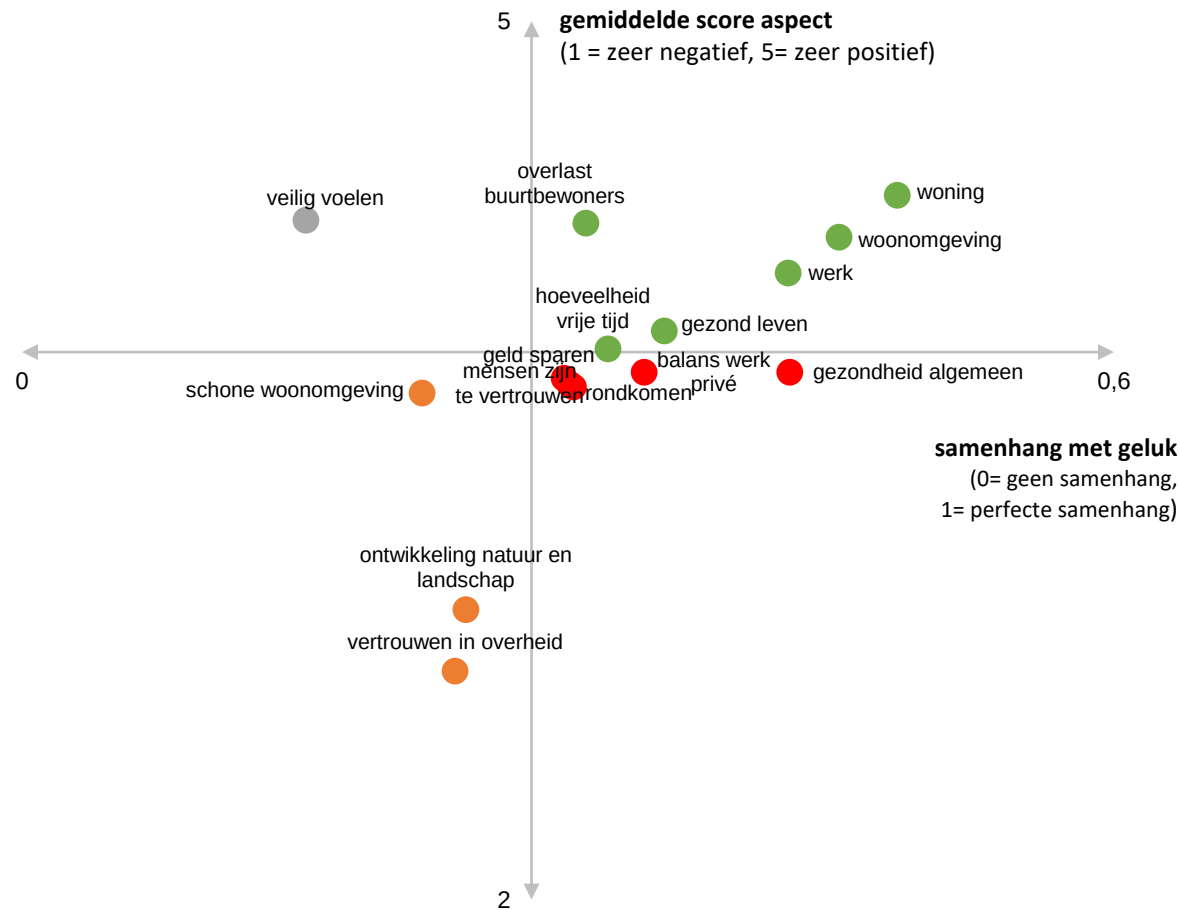

**De aspecten schone woonomgeving en gezond leven hebben voor jongeren geen significante samenhang met geluk*

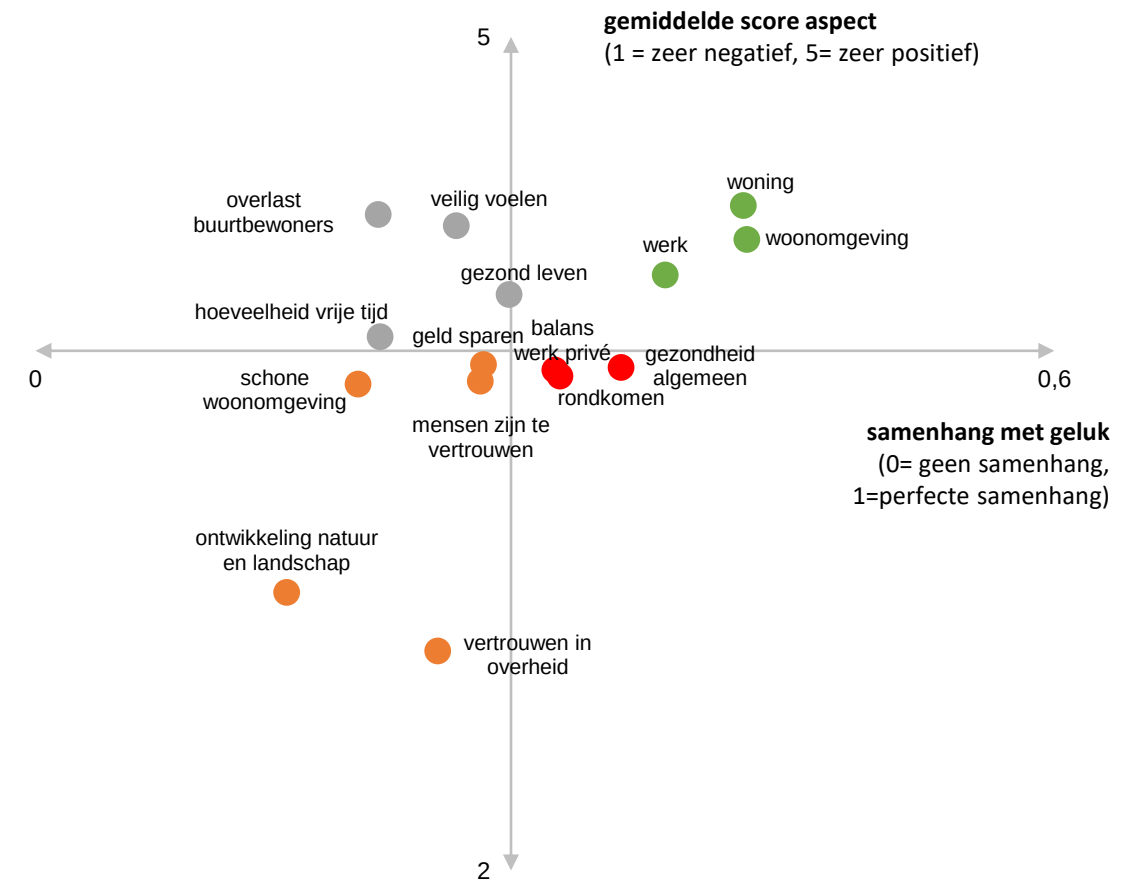
Bijlage 2 Prioriteitenmatrix per leeftijdscategorie (2 van 3)

Leeftijdscategorie: 35-65 jaar. N=1470

Assen kruizen op gemiddelden van de gehele respondentengroep

Totale populatie. N=2925

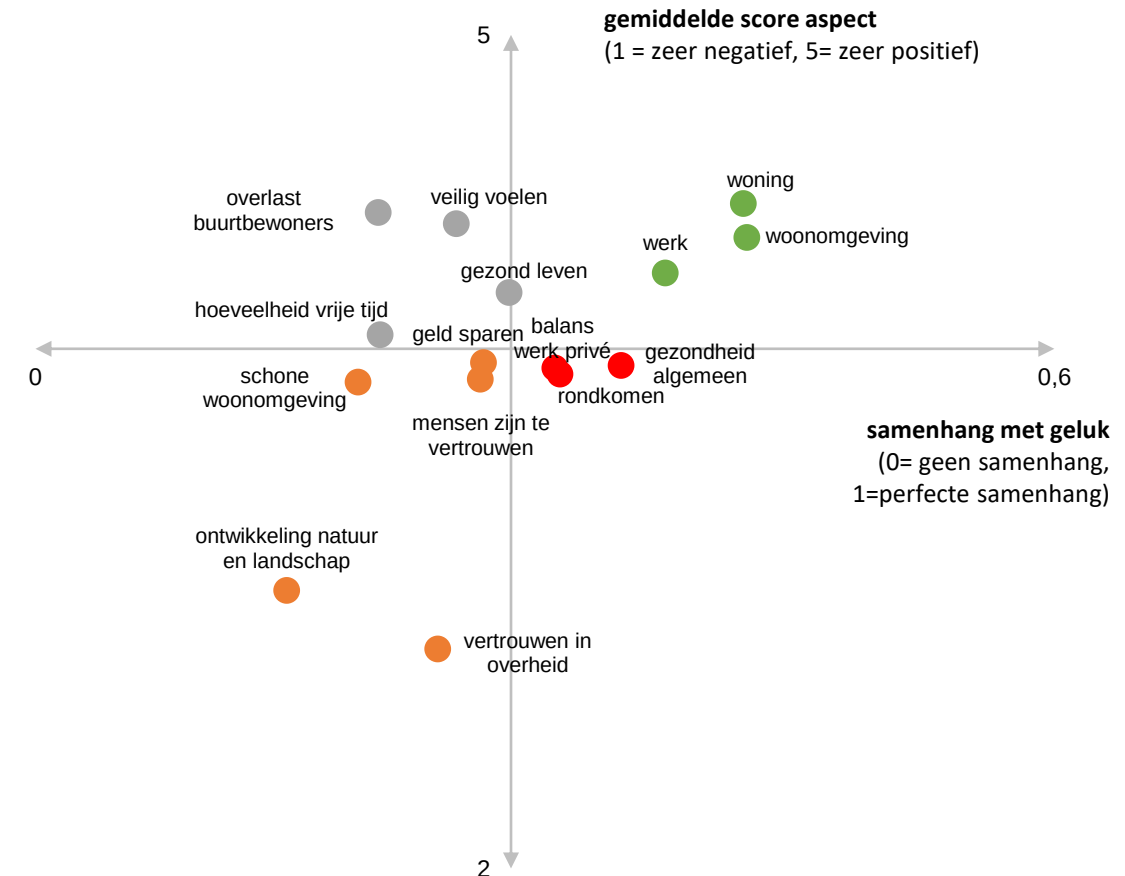
Bijlage 2 Prioriteitenmatrix per leeftijdscategorie (3 van 3)

Leeftijdscategorie: 65-plus jaar. N=1218

Assen kruizen op gemiddelden van de gehele respondentengroep

Totale populatie. N=2925

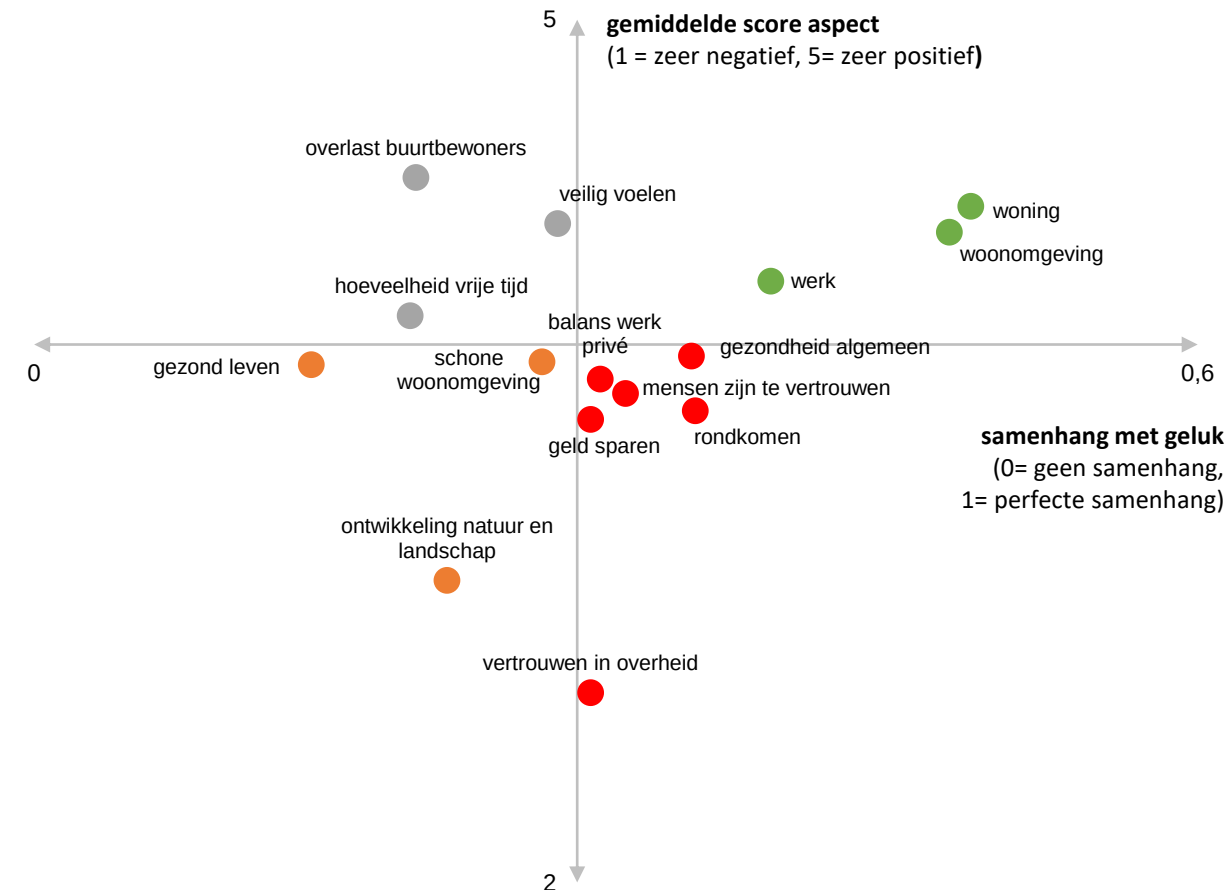

**De aspecten werk en balans werk-privé zijn indicatief. Binnen deze leeftijdscategorie zijn slechts 30 respondenten werkzaam.*

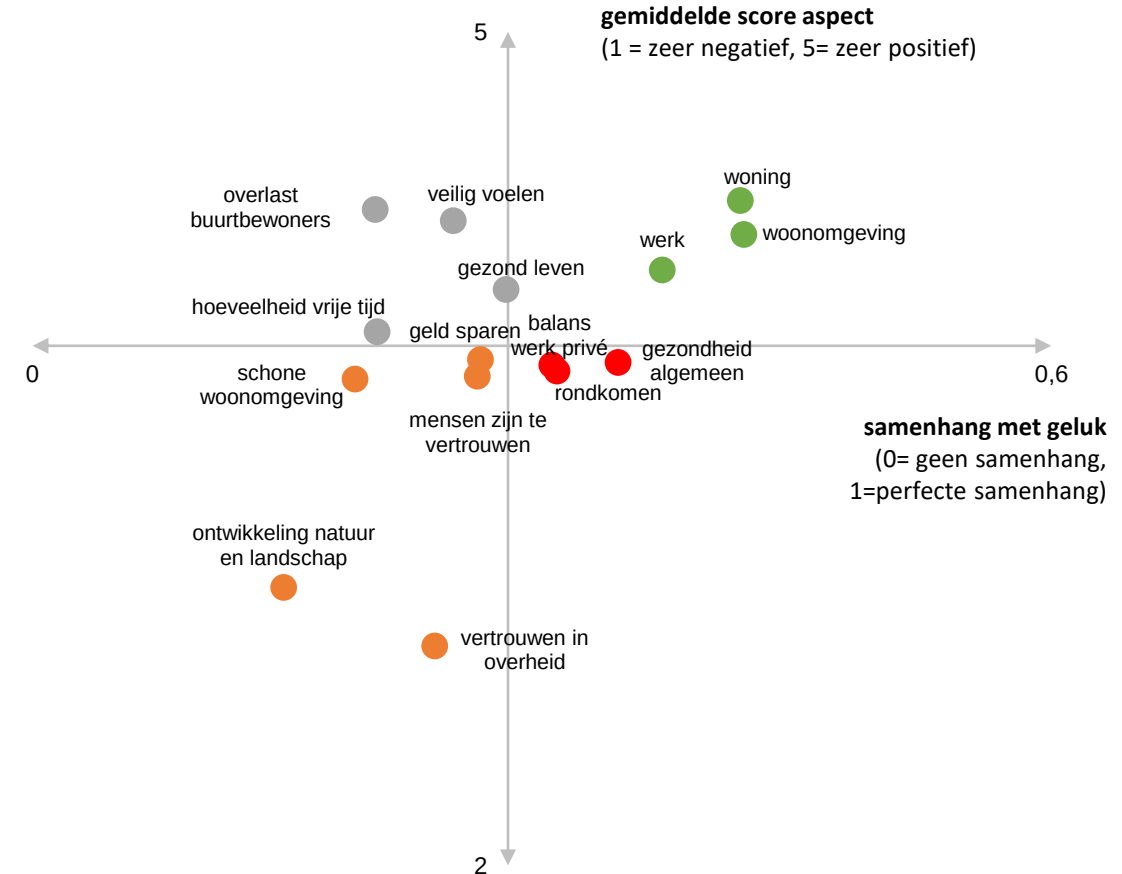
Bijlage 3 Prioriteitenmatrix per cluster (1 van 5)

Cluster 1 Werken om te leven. N=644

Assen kruizen op gemiddelden van de gehele respondentengroep

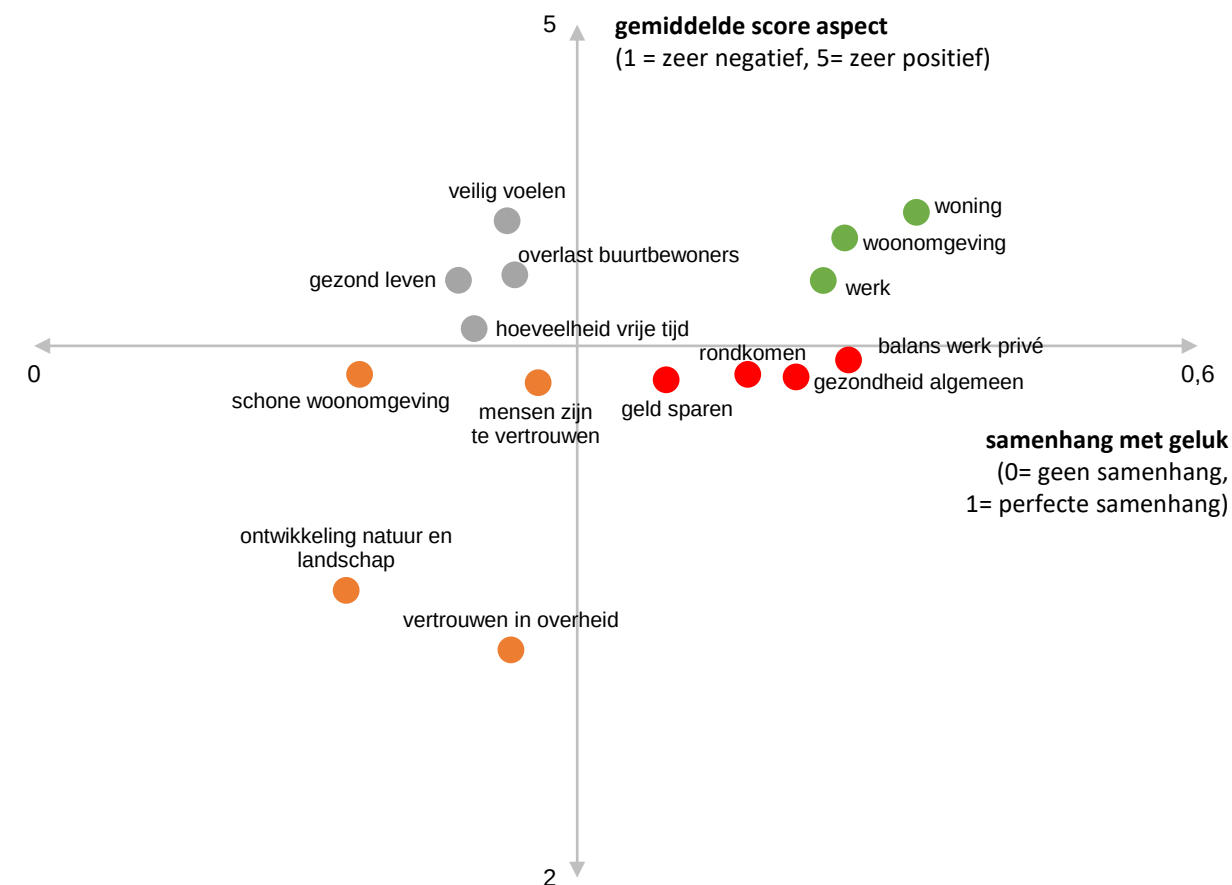
Totale populatie. N=2925

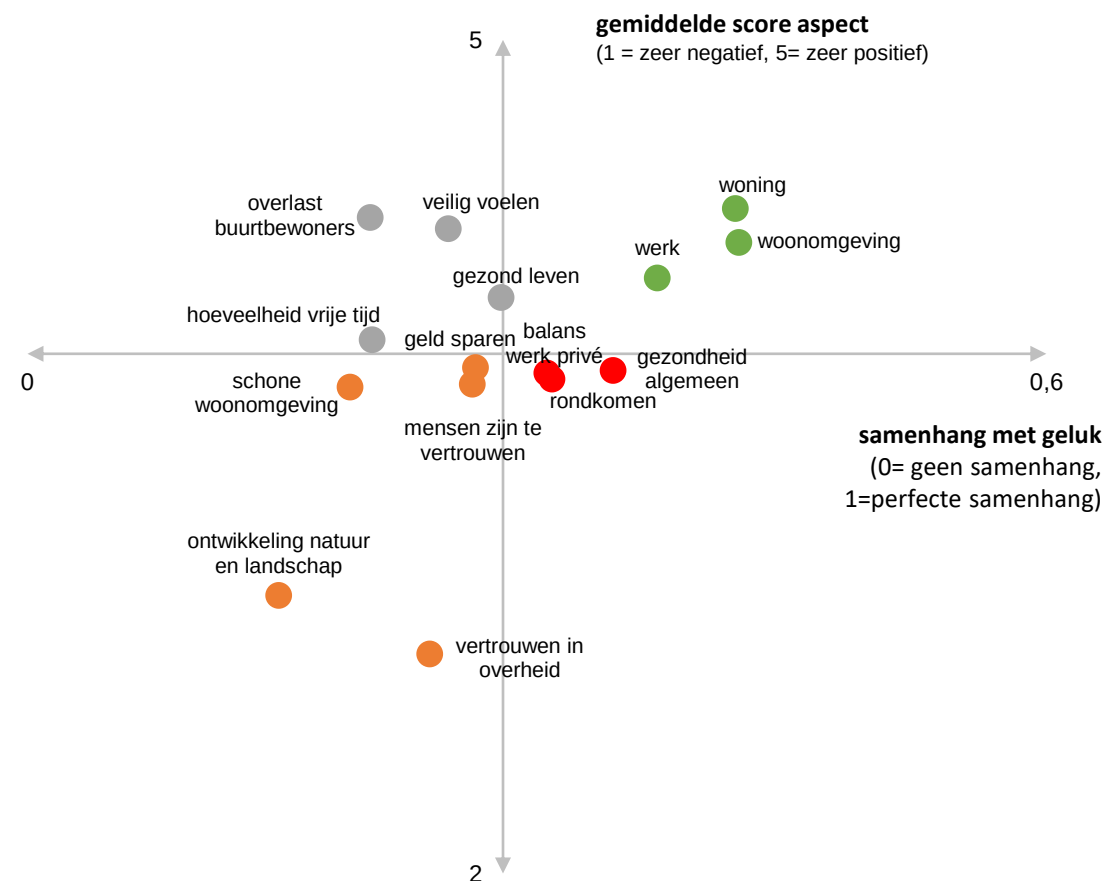
Bijlage 3 Prioriteitenmatrix per cluster (2 van 5)

Cluster 2 De basis op orde. N=643

Assen kruizen op gemiddelden van de gehele respondentengroep

Totale populatie. N=2925

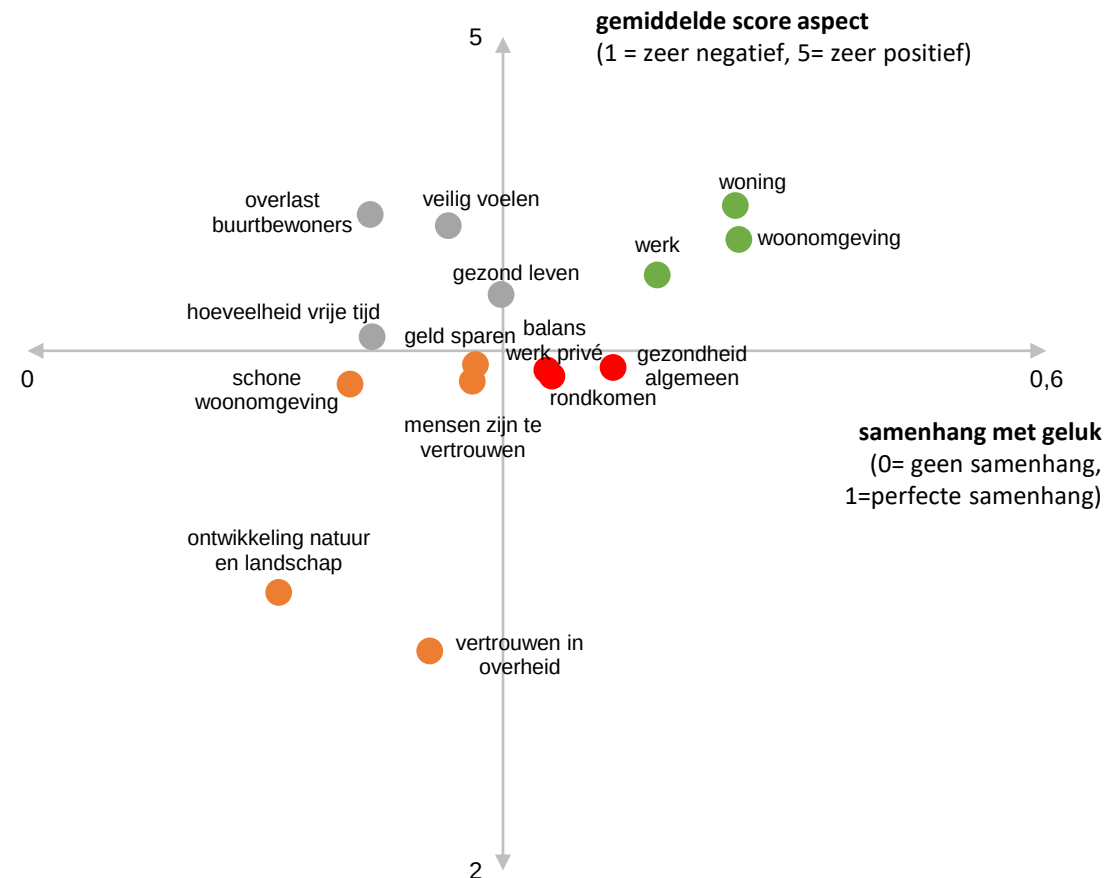
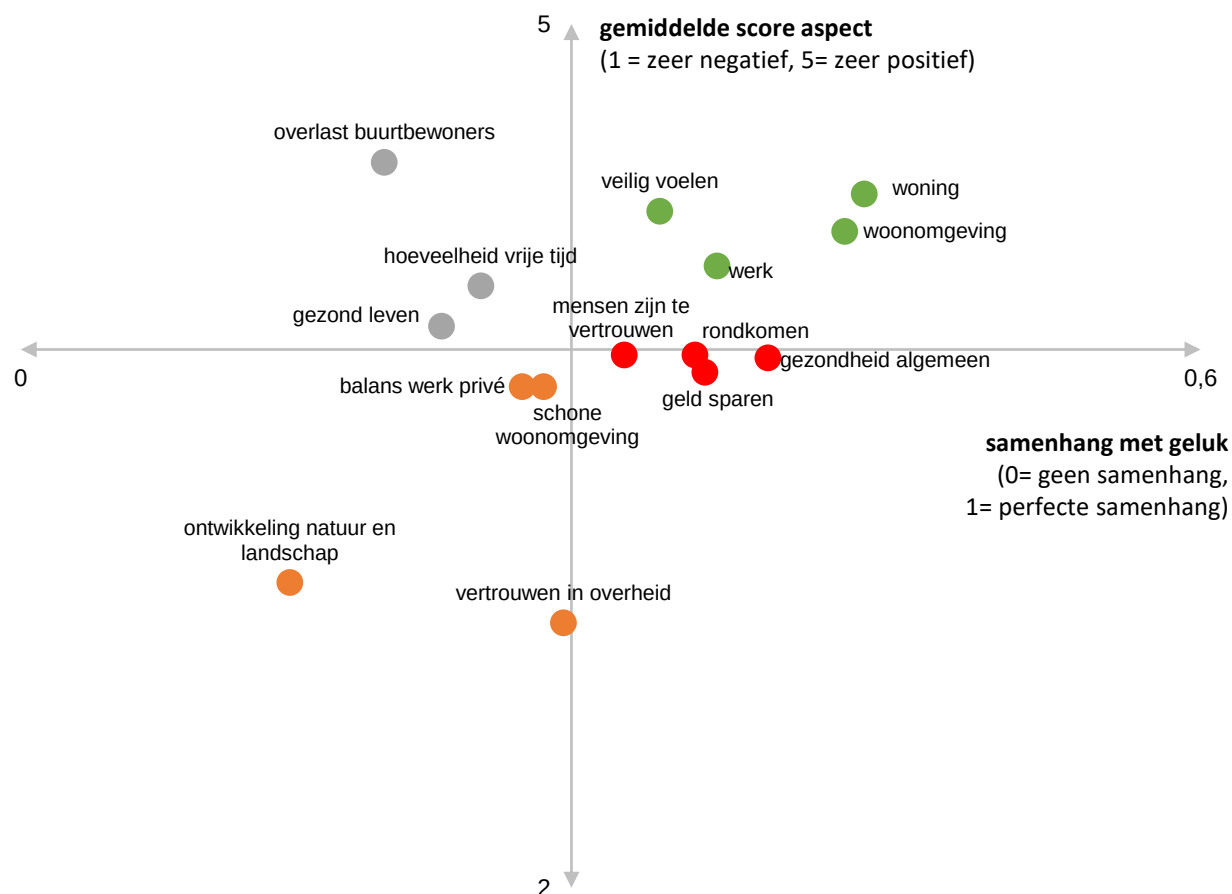

Bijlage 3 Prioriteitenmatrix per cluster (3 van 5)

Cluster 3 Samen kom je verder. N=585

Assen kruizen op gemiddelden van de gehele respondentengroep

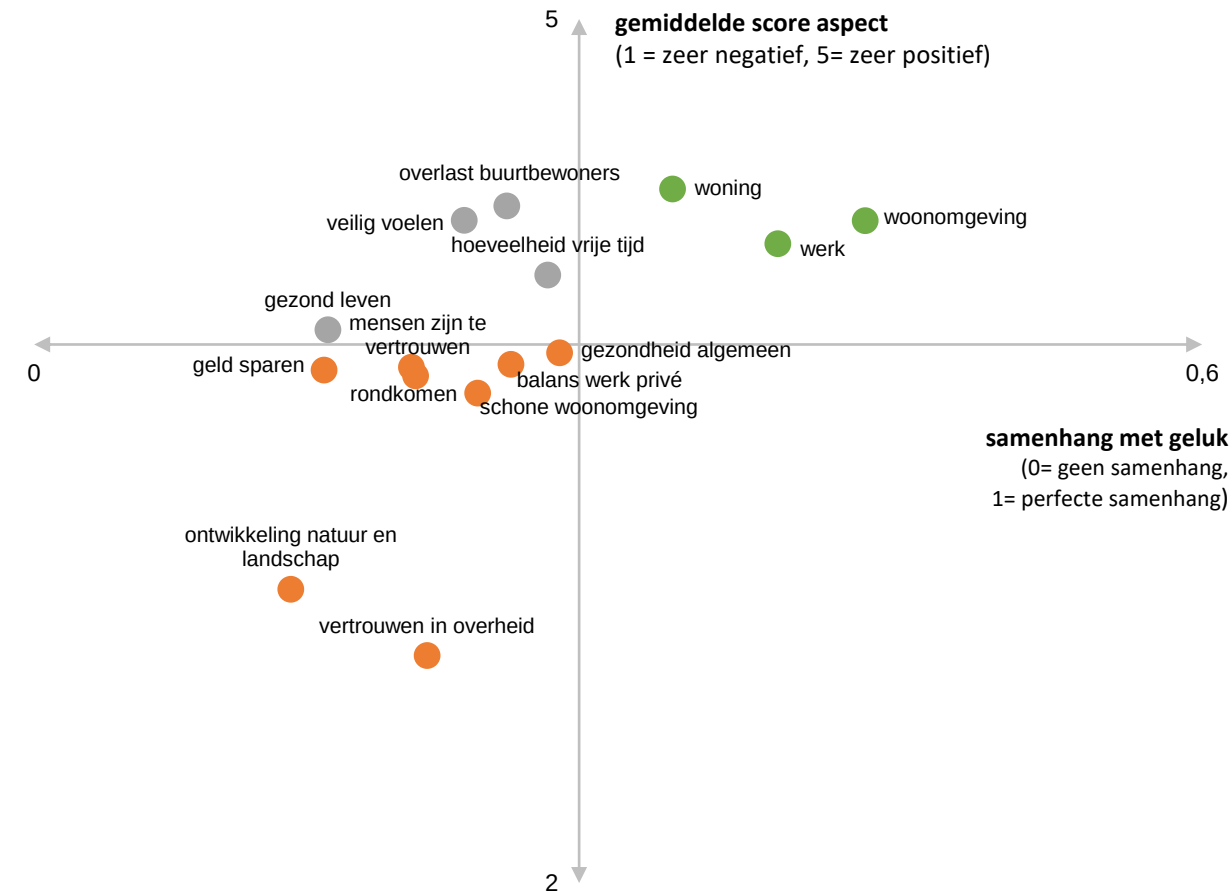
Totale populatie. N=2925

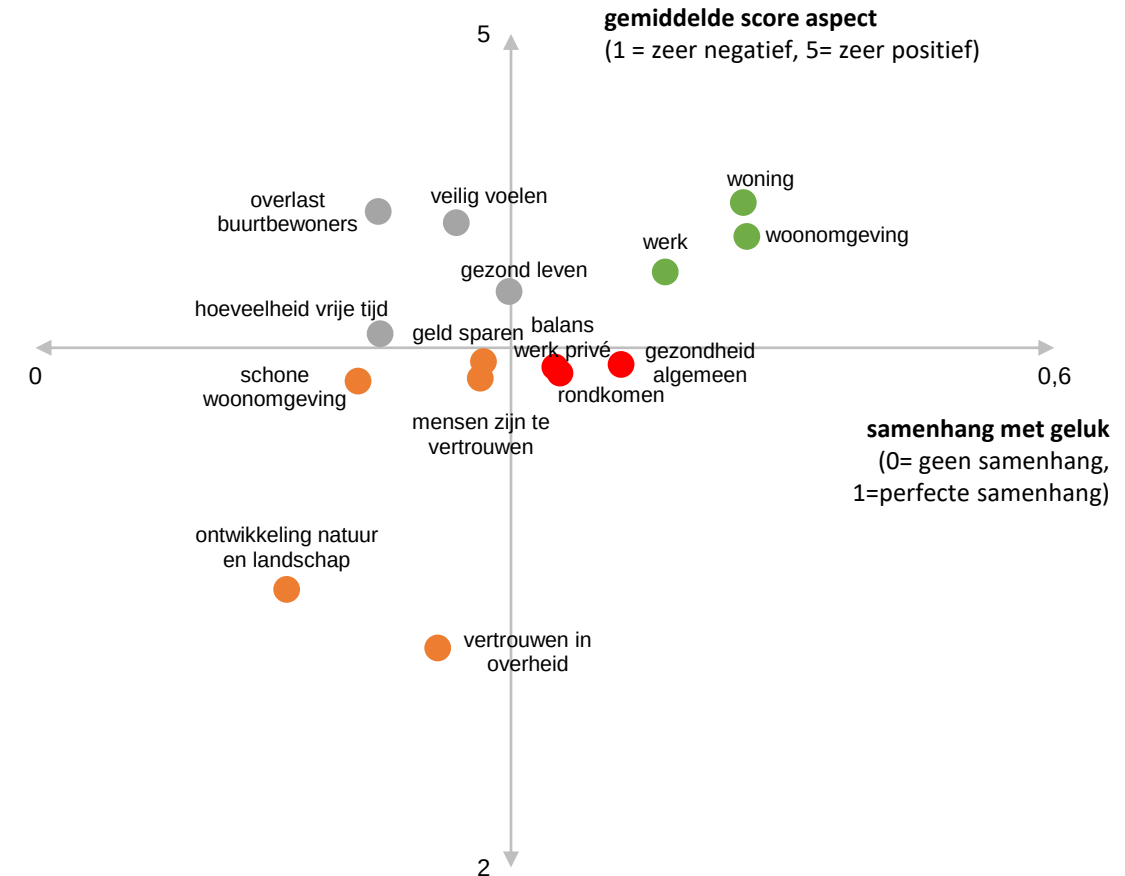
Bijlage 3 Prioriteitenmatrix per cluster (4 van 5)

Cluster 4 Oost west, thuis best. N=498

Assen kruizen op gemiddelden van de gehele respondentengroep

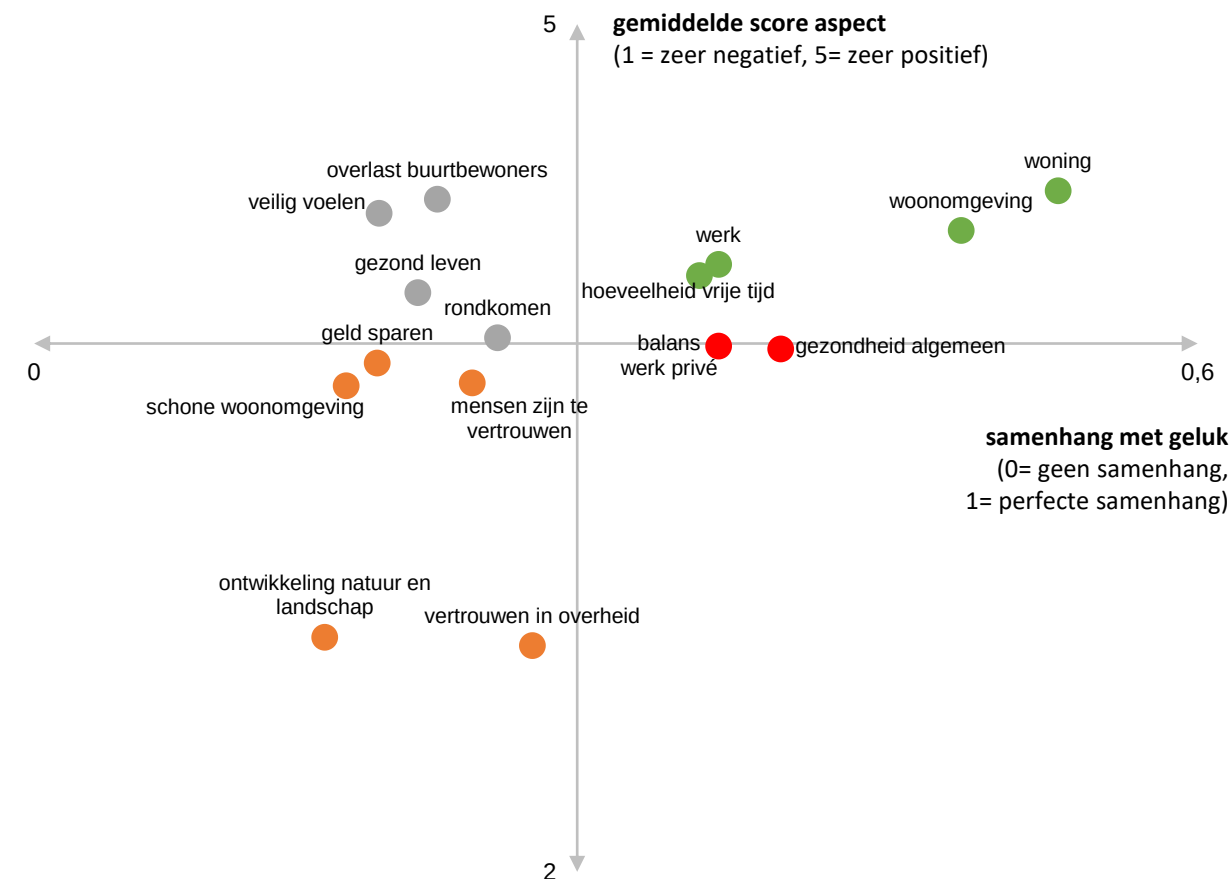
Totale populatie. N=2925

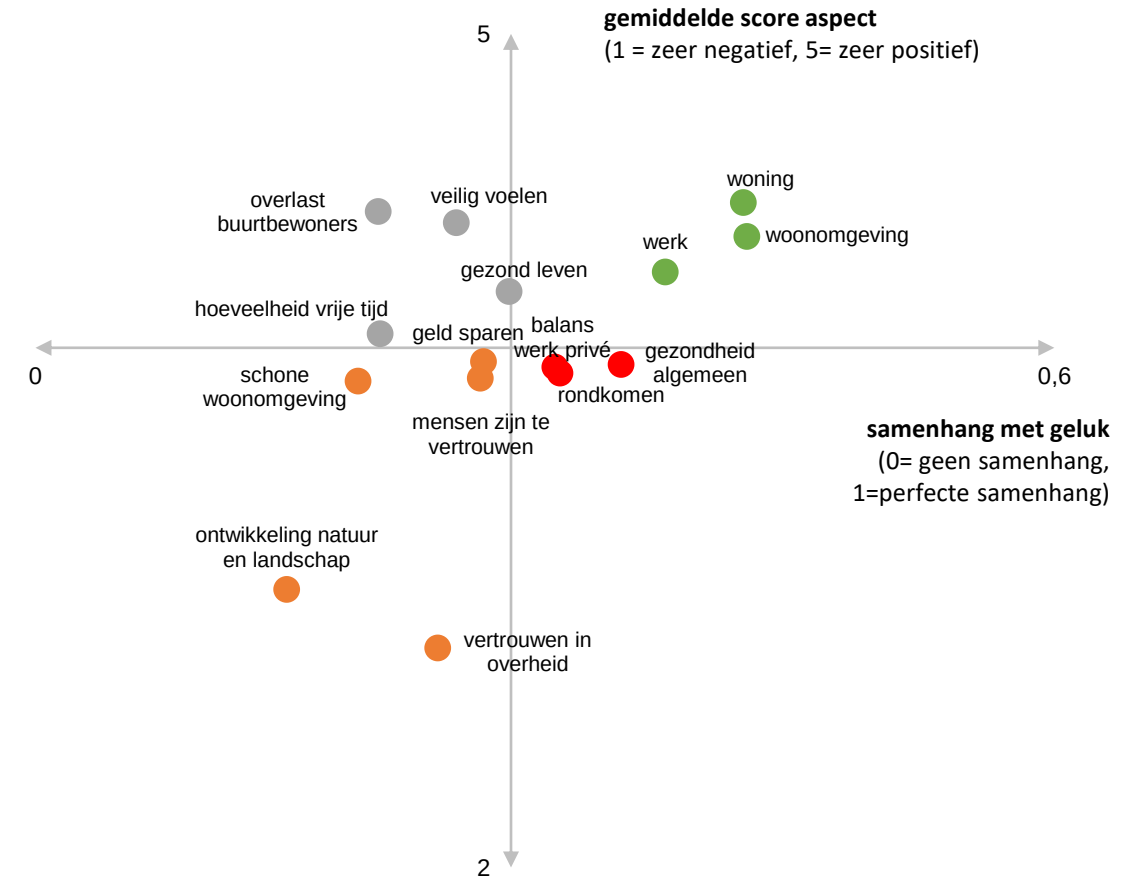
Bijlage 3 Prioriteitenmatrix per cluster (5 van 5)

Cluster 5 Van buiten word je beter. N=497

Assen kruizen op gemiddelden van de gehele respondentengroep

Totale populatie. N=2925

Bijlage 4 Achtergrondkenmerken respons (1 van 2)

Geslacht	N
Man	1748
Vrouw	1158
Anders	3
Zeg ik liever niet	16
Totaal	2925

Samenstelling huishouden	N
Eenpersoonshuishouden (alleenwonend)	419
Meerpersoonshuishouden met kinderen	842
Meerpersoonshuishouden zonder kinderen	1664
Totaal	2925

Hoe makkelijk/ moeilijk kan je huishouden rondkomen van het totale huishoudinkomen?	N
Heel makkelijk	625
Makkelijk	1218
Niet makkelijk en niet moeilijk	849
Moeilijk	126
Heel moeilijk	34
Zeg ik liever niet	73
Totaal	2925

Gemeente	N
Aalten	375
Berkelland	418
Bronckhorst	429
Doetinchem	600
Oost Gelre	344
Oude IJsselstreek	378
Winterswijk	350
Onbekend	31
Totaal	2925

In welk gebied woon je?	N
Stadscentrum	134
Wijk van een stad	537
Dorpscentrum	421
Wijk van een dorp	1106
Buurtschap	133
Buitengebied	530
Anders	64
Totaal	2925

Bijlage 4 Achtergrondkenmerken respons (2 van 2)

Welke situatie past het beste bij jou?	N
Zelfstandig ondernemer/ ZZP'er	278
Werkzaam in loondienst	1008
Werkzaam bij de overheid	174
Arbeidsongeschikt	80
Werkloos/ Werkzoekend/ Bijstand	26
Gepensioneerd/ VUT	1163
Studerend/ Schoolgaand	38
Huisvrouw/-man	78
Anders	62
Zeg ik liever niet	18
Totaal	2925

Leeftijdscategorie	N
17-24 jaar	71
25-29 jaar	69
30-34 jaar	95
35-39 jaar	116
40-44 jaar	146
45-49 jaar	171
50-54 jaar	272
55-59 jaar	354
60-64 jaar	411
65-69 jaar	480
70 jaar en ouder	738
Onbekend	2
Totaal	2925

Wat is je hoogst voltooide opleiding?	N
Geen	1
Basisonderwijs	5
LBO/ VBO	86
VMBO kader- of beroepsgericht	61
VMBO (theoretisch of gemengd)/ MAVO/ (M)ULO	157
Eerste 3 leerjaren HAVO/ VWO	22
MBO niveau 1	110
Bovenbouw HAVO/ VWO (met diploma afgerond)/ HBS/ MMS	190
MBO niveau 2-4	619
HBO/ WO bachelor	989
HBO/ WO master/ doctoraal/ postdoctoraal	541
Anders	79
Zeg ik liever niet	65
Totaal	2925

De definiëring en formulering van de achtergrondkenmerken in bijlage 4 zijn gebaseerd op die van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Onderzoeksverantwoording

Betrouwbaarheid

Met het aantal respondenten dat heeft deelgenomen (2.925) kunnen met 95% betrouwbaarheid en 1,80% foutmarge uitspraken worden gedaan op een algemeen niveau. Deze betrouwbaarheid en nauwkeurigheid maken de data geschikt voor analyses.

Het Gelderland Panel vormt een steekproef van de Gelderse populatie. In bijlage 4 ter volledigheid de achtergrondkenmerken van de respons. Elke steekproef geeft afwijkingen ten opzichte van de werkelijkheid, maar de uitkomsten moeten een zo goed mogelijk beeld geven van de populatie. In kwantitatief onderzoek is het gebruikelijk om te spreken van een statistisch betrouwbaar verschil als de afwijking zo groot is dat deze niet door toeval wordt veroorzaakt. Het betrouwbaarheidsniveau is gedefinieerd als 1 (100%) minus het significantieniveau. Het is gangbaar uit te gaan van een significantieniveau van 5%. Dan is er sprake van een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Dat wil zeggen dat, als het onderzoek op dezelfde wijze en op hetzelfde moment zou worden herhaald, de uitkomsten in 95% van de gevallen hetzelfde beeld zouden geven.

De nauwkeurigheid (uitgedrukt in foutmarge) geeft het gebied van waarden aan, waarbinnen de werkelijke waarde in de populatie ligt. Een foutmarge van bijvoorbeeld 5% betekent dat de werkelijke waarde van de totale populatie 5% hoger of lager kan liggen dan de waarde van de steekproef. Concreet: indien een onderzoeksuitkomst van de steekproef aangeeft dat 50% van de respondenten een rapportcijfer 8 geeft voor een bepaald aspect, dan ligt dit percentage in werkelijkheid maximaal 5% boven of 5% onder deze 50%, ofwel tussen de 45% en 55%. Een foutmarge van 5% is normaal en algemeen geaccepteerd bij (statistisch) kwantitatief onderzoek.

Representativiteit

De resultaten zijn representatief als we kijken naar leeftijd en woon-gemeente conform de Gouden Standaard. Om een representatief beeld van de populatie van de Achterhoek weer te geven zijn de geanalyseerde resultaten hiertoe gewogen. De maximale gecombineerde weegfactor hierbij is 3.66.

De Gouden Standaard is een ijkingsinstrument voor nationale en regionale steekproeven om te bepalen in hoeverre de respondentkenmerken overeenkomen met populatiekenmerken. Groepen die ondervertegenwoordigd zijn in het onderzoek hebben zwaardere weegfactoren toegewezen gekregen en andersom.

Prioriteitenmatrix

Voor de analyse van de prioriteitenmatrix is een aantal correcties op de data gedaan. Aspecten met een 10-puntsschaal zijn omgezet naar een 5-puntsschaal. Daarnaast is het overlastaspect negatief geformuleerd ("Ik ervaar overlast van buurtbewoners"), terwijl andere aspecten positief zijn geformuleerd. Daarom is het overlastaspect omgeschaald.

Prioritering analyse

Voor de analyse van de prioritering van de thema's zijn de antwoorden van de respondenten als volgt geanalyseerd. Men kreeg een willekeurige combinatie van 2 stellingen te zien. In totaal werd in 8 rondes de prioritering van 2 stellingen gevraagd (totaal 16 stellingen uitgevraagd). Respondenten kregen alle stellingen éénmaal te zien en beide stellingen van hetzelfde onderwerpen werden nooit gelijktijdig getoond. De percentages van de stellingen die het vaakst zijn gekozen zijn gerapporteerd.

Achtergrond Gelderland Panel

De provincie vindt het belangrijk om in verbinding te staan met de samenleving. Om die verbinding tot stand te brengen en inwoners te kunnen betrekken, consulteren en informeren, zetten ze verschillende instrumenten in. De provincie is vanaf 2019 meer structureel aan de slag gegaan met wetenschappelijk verantwoord (opinie)onderzoek met de ontwikkeling en inzet van een representatief Gelderland Panel. Vooral omdat de provincie (nog) beter wil weten wat inwoners vinden van hun werk en van onderwerpen die dat werk raken, hoe het met de inwoners gaat en wat ze van de kwaliteit van (samen)leven vinden in Gelderland.

Via het Gelderland Panel wordt verrijkende informatie opgehaald uit de samenleving, naast de geluiden die de provincie hoort op bijvoorbeeld de publieke tribune, bij demonstraties, inspraak, in de media of via andere kanalen en contacten. Deze complementerende informatie helpt de provincie om (betere) duiding te geven aan het omgevingsgeluid, om in de voorbereidingsfase beter beleid te maken en de kwaliteit van participatietrajecten, en daarmee de besluitvorming, te verbeteren. Daarnaast versterkt deze vorm van (opinie) onderzoek de betrokkenheid van Gelderlanders bij de opgaven en de beleids-thema's waar de provincie aan werkt.

Elke inwoner uit Gelderland vanaf 16 jaar kan anoniem meedoen aan het Gelderland Panel. Zij geven regelmatig hun mening via een enquête over onderwerpen die voor hen belangrijk zijn en waar provincie Gelderland zich mee bezig houdt. Deelnemers worden gedurende het jaar zowel online als offline geworven. Bijvoorbeeld via social media, uitnodigingsbrieven per post, flyers en gesprekken bij bibliotheken, oproepen via gemeentepagina's in lokale weekbladen en in (regionale) kranten en via straatinterviews. Het is ook mogelijk voor inwoners om (kosteloos) met een papieren vragenlijst mee te doen. Vragen worden gecheckt op taalniveau B1 dat staat voor eenvoudig Nederlands.

Sinds 2022 beheren de bureaus Moventem & Companen het Gelderland Panel in opdracht van de provincie en ondersteunen zij bij de ontwikkeling, uitvoering, analyse en rapportage van (opinie)onderzoeken én ook bij andere onderzoeksvraagstukken. Voor meer informatie zie: www.gelderlandpanel.nl.

Colofon

Opdrachtgever, eerste aanspreekpunt

- Lars Oosters, Beleidsadviseur, provincie Gelderland
- Wilma Stortelder, Adviseur Achterhoek Board en Algemeen Bestuur, 8RHK ambassadeurs

Opdrachtgever, begeleidingsgroep

- Francien Rademaker, Omgevingsanalyse, provincie Gelderland
- Leonie Schenkel, Economisch Onderzoeker, provincie Gelderland
- Peter Papegaaij, Strategisch adviseur, provincie Gelderland
- Dick Schierboom, Programmamanager Gebiedsagenda Achterhoek, provincie Gelderland
- Peter van den Broek, Concernstrateeg, provincie Gelderland

Uitgevoerd door Moventem & Companen

- Robin Koster, Strategisch adviseur/ Directeur, Moventem
- Jeroen Lijzenga, Senior adviseur/ Partner, Companen
- Hannemarie Hardeman, Senior onderzoeker/ MT-lid Moventem
- Carien Ensing, Onderzoeker/ Data-specialist, Moventem

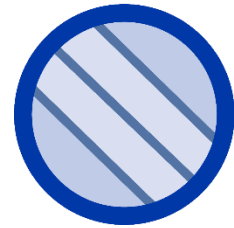
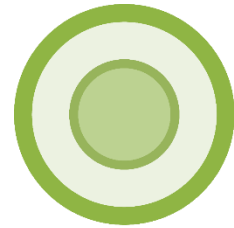
Wetenschappelijk klankbord Moventem & Companen

- Prof. dr. Gert-Jan Hospers, Hoogleraar Transitie in Stad en Regio, Radboud Universiteit en Stichting Stad en Regio
- Prof.dr.ir. Eveline van Leeuwen, Hoogleraar Urbane Economie, Wageningen Universiteit en Wetenschappelijk Directeur, Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions

Overname van informatie uit deze rapportage is toegestaan onder voorwaarde van bronvermelding.

Disclaimer

Dit rapport is met grote zorg opgesteld. Moventem-Companen heeft getracht privacy te waarborgen, gebruikte bronnen correct te vermelden en auteursrechten te respecteren. Mocht u onvolkomenheden tegenkomen dan willen wij dat graag weten. U kunt contact opnemen via info@gelderlandpanel.nl. Moventem-Companen is niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade die zou kunnen ontstaan door gebruik van de informatie uit deze rapportage.

Gelderland Panel

In opdracht van provincie Gelderland verrichten de bureaus [Moventem](#) & [Companen](#) regelmatig onderzoek naar de kwaliteit van (samen)leven in Gelderland.

Het [Gelderland Panel](#) wordt hiervoor geraadpleegd en afhankelijk van het vraagstuk kunnen ook andere onderzoeksmethoden worden ingezet.